Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 167 (13973) | 1975 оной июлиин 18, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

ОММУНИСТНУУДАЙ ОЛГОЙЛХО ХЭРЭГ

э жэлдэ хаа хаанагүй гэхээр эртэнhээ хура бороо оронтуу, шииг нойтоор ядамаргүй байгдана. Хабар- абшалан дээрэ яhала ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Эдэ онэй ашаар нютаг бүхэндэ гэхээр ногооной ургаса одоол мүнөө жэлдэ үбhэншье хүрэхысэ абтахань жэ хүн зон ехэ найданги, сэдьхэл дүүрэн байна. и нютагуудта гол, хүдөөшье газарай ногоон эдеэ- үбhэ хуряалгада жэгдэрэн орохо саг хүрэжэ ерэ-

эсхэхы жэлэй тэжээл бэлэдхэлгын али бүхы хүдэл- ие эмхи гурнмтайгаар, шууд түргэн, эрхим шанар- р үнгэргэхын тула республикымнай колхоз болон уудта ехэ бэлэдхэл хэгдээ, хэгдэжэ байhааршье. —1976 онуудай үбэлжэлгын үедэ ниитын адууhа : бардам хүрэхэ тэжээлээр хангаха хэмжээнүүд ту- суудал КПСС-эй райкомуудай пленум дээрэ, пар- ажахын эдэбхитэдэй суглаанууд дээрэ үргэнөөр гдөө. Мүн тэрэшэлэн иимэ асуудал партиина олон- ин организацинуудта хэлсэгдэhэн байха.

гэжэ үбhэ хуряалгын, малай бусад тэжээл бэлэд- н үедэ хүдөөгэй партиина организацинуудай, ком- тнуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тодорхойлогдоо. йна шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн мүнөө ажахы бү- үбhэшэдэй, силос, сенаж дарагшадай звено, брига- рядууд эмхидхэгдэнэ. Тэдэнэрые хэрэгтэй зэр зэм- , мори унаагаар, техникээр хүсэд хангаха хэмжээ- абтана, түсэбтэ даабари үгтэжэ, участогынь даал- а. Гадна үбhэшэдэй ажаллахада тааруу зохид эрхэ а тогтоохо гээшэ гол шухала хэрэг байhан тула тушаа анхаралаа ехээр хандуулжа байhаниинь элн-

талаар Зэдын аймагай Ленинэй, Доржа Банзаро- рэмжэтэ, «Мир» колхозуудай, Торини совхозой йна организацинуудай хүтэлбэри доро үбhэшэдэй дэлгэрхэ социалис мүрысөөнэй гурим зохёогдон- рэнэй дүн гаргаха болзор тодорхойлогдонхой бай- ихэтэеэ хамта. ажалай түлөөhэ нарижуулан гу- улха, материальна болон моральна талаар тэжээл эгшэдые урмашуулха асуудалнуудта hаналаа таби- йhаниинь hайшаамаар.

э хуряалгын хүдэлмэридэ партиина олон организа- д коммунистнуудые олоор ябуулха, энэ хүсэеэ зү- убаарилан табиха гэжэ ехэ оролдолго гаргана. энь, Торини совхозой үбhэшэдэй олонхи звенонуу- оммунистнууд толгойлхо юм. Алцагай оньhожоруу- ал звеное коммунист П. Т. Бектимитов, Хулдадай тэндэхи партбюрогой секретарь В. М. Яковлев абанхай. Хоринн аймагай Хүрбын совхозой Тэгэ- тделениин гурбан звеное коммунистнууд Ш. Б. Бу- М. С. Чебунин, Н. З. Закиров гэгшэд даажа сабшалан дээрэ гараба. Иимэрхүү мэдээсэлнүүд ор.

шэдэй дунда соёл болбосоролой, ниитэ-политиче- үдэлмэри ябуулха, социалис мүрысөө эмхидхэхэ ал хадаа партиина организацинуудай, коммунист- й хүсэндэнь хүргэхэ харюусалгатай даабари боло- иитын энэ хүдэлмэри hайнаар ябуулхын тула үб- гараhан коммунистнууд болон комсомолшуудай эгдхэжэ, партиина гү, али партийно-комсомольскэ үдые байгуулха тон шухала. Иимэ бүлэгүүдые ын аймагай «Победа» колхозой партбюро томо-то- енонууд дээрэ байгуулаа. Эмхидхэлшэдээр партиин итэй гэшүүд баталагданхай байна. Тиихынгээ хажуу- артгруппоргнуудта заабари үгэнхэй, гол харюусал- ойлгууланхай гээшэ.

лай тэжээл бэлэдхэлгэдэ эльгээгдэhэн коммунист- габшагайгаар хүдэлхэ, ажалаа hайнаар эмхидхэхэ- адна, хүдэлhэн газартаа ажалай журам сахиха эр- анарай түлөө эрид шууд тэмсэхэ уялгатай. Илан- энэ жэлнай үhээтэй байжа магад. Тиимэhээ сабша- гаahан ногоогоо гутаангүй хуряажа абаха гэжэ огүйдэ аргагүй. Тиихын тула элдэб шэнэ арга , түрүү технологи үйлэдбэридөө шадамараар нэб- хэ шухала. Энээниие коммунистнууд лэ үүсхэхэ, дэнь хүргэхэ бээз гэжэ онсо найдамаар. Хяагтын гай Алтайн совхозой партбюро звено бүхэндэ ара- агшадай пост байгуулаа. Тэдэнэй хүтэлбэрииe ком- нуудта даалгаа. Энэ хадаа бусадай анхаралдаа аар, халан абамаар лэ хэрэг гэжэ hанагдана.

дөө ажахын үйлэдбэридэхи али бүхы хүдэлмэри- сооhоо малай тэжээл бэлэдхэлгэ хадаа эгээл хүндэ р, эхэнхи ушарта гараар хэгдэдэг, ходо уйжагайр- hанадаг ажал гэжэ бултанда мэдээжэ. Үбhэ, hо- о, зелёнкые будүүн тэжээл гээд нэрлэдэг болонхой- Теэд энэ будүүн тэжээлээр малаа хүсэд хангажа агүй хадаа урагшаа тиимэ ехэ алхам хэгдэхэгүй.

шар тиимэhээ колхоз, совхозуудай партиина органи- нууд, хүдөө нютагуудтахи коммунистнууд бүхы хү- үбhэ хуряалгын, силос, сенаж даралгын хүдэлмэ- асүүлхэ гол уялгатай. Июниин тэн багаар боложо рhэн КПСС-эй областной комитедэй пленум иимэ тэ табяа hэн. Ниитынгээ адууhа мал улам үсхэбэ- хэ, ашаг шэмыень бүри арьбадхаха ехэ тэмсэлэй дүн нмагтал тэжээлhээ дулдыдаха байна ха юм. лээр элбэг лэ hаа, мал ажалаар хараалагдаhан ан жэлэй түсэб, КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ hан социалис уялганууд амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ. э арбадахи түсэбтэ табан жэлдэ hайн үндэhэ hуу- абиха байна бшуубди.

үбhэ хуряалгын, малай бусад тэжээл бэлэдхэлгын р хүдөөгэй ажалшадта промышленна предприятинуу- алибаа эмхи зургаануудай партиина организаци- , тэндэхи коммунистнууд ёhотойл шефскэ туhалам- уүлхэ байhандань этигэнэбди. Энэ компани хадаа тымнай хэрэг шиидхэхэ ажалай халуун хаhа мүн гэ- дахин дабтая.

XXV КПСС-эй съездын хүндэлэлдэ

Байгалай леспромхозой коллектив юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, hайн шанартай модо ехээр бэлэдхэхэ гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлжэ байна.

Машинануудта модо ашадаг араатай погрузчигай оператор В. П. Прокушев халаан бүриингөө даабари 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, бэшэнэй дундаhаа шалгарна. Тэрэ мүнөө 1976 оной түсэбөөр хүдэлжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: оператор В. П. Прокушев.

А. ПАРИЛОВАЙ фото.

СЕНАЖ ДАРАЖА ЭХИЛБЭ

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын ажалшад үбhэ хуряалгаяа эхилhээр хэды хонобо. Энэ үе соо 200 гаран гектар газарай ногоон унагаагдажа, 60-аад гектарайхинь хуряагдаhан байха юм.

Тиихэдээ эндэhээ хуряагдажа hурилэгдэhэн 300 гаран центнер үбhэн эрхим шанартай байна гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Гадна сенаж даралга июлиин 15-hаа эхилбэ. Мүнөө сенаж болгон дарагдаха ногоон сабшагдажа байна.

Гүс ажахыда «АВМ-04» түхэлэй нэгэ агрегат хүдэлгэгдэнэ. Мүнөө дээрээ 20 тонно ногооной гурил татагдажа, мэшээглэгдээ.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,

САГААЛХИН АДХАРАГ ЛЭ ЗАГАhАД

Түгэсхэхы жэлэй түрүүшын хахадынь дүүрэбэ. Энэ саг соо республикымнай промышленна предприятинуудай, хүдөө ажахынуудай коллективүүд гайхамшаг ехэ ажал хэhэн, хэжэшье байна. Партиин XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэhэн hайн hайхан үүсхэл Буряадай барилгын управлениин гэр барилгын комбинадай, Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой коллективүүд гаргаад, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаhан юм. Энэ үүсхэлынь хаа хаанагүй халуунаар дэмжэгдэнэ.

Манай Кабанскын загаhанай заводой коллектив энэ үүсхэлые hайшаан дэмжэжэ, жэлэй эхиндэ абаhан уялгаяа шэнэлээ hэн. Бидэнэр жэлэйнгээ даабари болзорhоонь урид, декабриин 20-до дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 2500 центнер загаhа бариха, продукци худалдаха даабаряа 50 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэхэ гэhэн хараа түсэб урдаа табяабди.

Заводоймнай дэргэдэ загаhа бариха дүрбэн бригада эмхидхэгдэнхэй. Бидэнэр булта дaa социалис уялга абаад, дундаа мүрысэн хүдэлдэг заншалтайбди. Загаhа ехээр бариха гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ юм. Манай ажал сагай уларилhаа ниилээн дулдыдадаг зандаа гээшэ. Заримдаа хура бороон орохо. Хэдэн үдэрөө hалхилха. Хүлтүүгэй үлеэгээл hаа, далай дээрэ гараhанайшье хэрэггүй байдаг. Юуб гэхэдэ, загаhад далайн гүнзэгыдэ хороно ха юм. Баргажанай үлеэхэдэ загаhан эрьедэ бии болодог. Энээниие hамбаашалха хэрэгтэй бологдодог.

Мүнөө бидэнэр хүсэ ехэтэй, түргэн ябадалтай онгосонуудтай болонхойбди. Энэ онгосонуудаар далай дээрэ тамаржа, губшуур татахада найдамтай байдаг. Энэ техникые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, загаhа ехээр барихын тула дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари хэрэгтэйл болодог.

Манай үнинэй загаhашан И. Е. Малофеевые абаад үзэе. Тэрэ далай дээрэ олон жэлэй туршада загаhашалжа, уhанай нюусануудые бэрхээр мэдэдэг болоhон хүн юм. Далайда гарахаhаа урид губшуур, гүльмэеэ hайнаар хатаадаг. ондоошье али олон бэлэдхэл хэдэг заншалтай. Бүхы бригадаараа далай дээрэ гаража, олзотой бусадаг. И. Е. Малофеевэй бригадын коллектив республикынгаа бусад олон нуур, уhа голнууд дээгүүр загаhашалхадаашье олзотой бусадаг. Мүнөө эдэнэр Галуута-Нуур дээрэ загаhа агнажа байна. Байгша оной түрүүшын хахад жэл соо 800 центнер загаhа бариха даабаряа үлүүлэн дүүргээ. Эдэнэр юhэдэхи табан жэл соо загаhа бариха даабаряа үнгэрhэн жэлэй декабрь соо амжалтатайгаар дүүргээ бэлэй.

Иимэ дүршэл шадабаритай, ажалша бэрхэ загаhашад манай заводто олон юм. Ажалаа hайнаар эмхидхээд, эбтэй эетэйгээр хүдэлхэдөө, загаhашад олзотой, омогтой эрьедээ бусажа ерэдэг байна. Би далай дээрэ олон жэлэй туршада загаhа баринаб. Мүнөө 12 хүнhөө бүридэhэн бригадые хүтэлбэрилнэб. Тэдэнэй дунда шадабаритай, бэрхэ загаhашад олон бии. Иван Андреевич Конев ехэл хүдэлмэришэ хүн юм. Тэрэнэй үбгэ эсэгэнь Байгал дээрэ бүхы наhаараа загаhашалhан юм. Иван Андреевич загаhа бариха нюусануудые одоол бэрхээр мэдэдэг хүн даа. Губшуур яагаад хала hаа, загаhа барихаб? Хаана загаhанай hүрэг шэбээлээд байнаб? Хэдыдэ далай гаража, губшуур хаяхаб? Юрэдөө, эдэ бүгэдые сүм мэдээд ябахал даа. Хододоо hайн зүбшэл заабари хэлэжэ, ажалаа эмхидхэхэ хэрэгтэнь туhа хүргэhэн байха. Залуушуулда ехэл туhалдаг. Өөрынгөө наhан соо нилээд олон мэргэжэлтэниие hургажа гаргаhан юм. Тэрэ Ажалай Улаан Тугай орденоор хоёр дахин шагнагдаа бэлэй.

Минии бригадын коллектив республика доторoo эгээл түрүүлэн шэнэ аргаар тралаар загаhа барижа эхилээ. Энэ ехэ hайн онол арга гэжэ hанагдана. Юуб гэхэдэ губшуур хаяха, татаха, ажал эндэ сүм оньhожоруулагданхай. Далайн дунда бахананууды тодхожо губшуур табиха гээшэ ехэл хүшэр ажал юм. Мүнөө оньhон аргаар губшуур далайда хаягдана, татагдана. Нэгэ губшуур татахадаа 60—70 центнер загаhа баринабди.

Бидэнэр шэнэ аргаар бүри ехэ загаhа барижа, түгэсхэхы жэлэйнгээ даабари болзорhоонь урид дүүргэхын тула оролдонобди. Июлиин эхеэр далай дээрэ ехэ хүйтэн байжа, загаhан эрьедэ дүтэ ерээгүй. Энээнhээ боложо, олзо багатай байгаабди. Иигээд дулаан боложо, загаhан эрьедэ дүтэлхэнь. Энээниие загаhашад алдахагүй. Далайда гаража, үдэр hүниие илгангүйгөөр агнажа эхилхэбди. Этээл халуун хаhа сайнай хүрэжэ ерэхэнь.

Заводоймнай загаhашадай hайнаар хүдэлжэ байhан дээрэhээ түгэсхэхы жэлэй түрүүшын хахад жэлэй даабариhаа гадуур 2 мянган центнер загаhан баригдажа, продукци худалдаха даабари 84 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдээ. Олохон загаhашаднай юhэдэхи табан жэлэйнгээ даабари болзорhоонь урид дүүргээд, мүнөө 1976 оной түсэбөөр хүдэлнэ. Бидэнэр түгэсхэхы жэлдэ абаhан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ, партиингаа XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха дүүрэн арга боломжотойбди.

Л. ГОЛИУС,
Кабанскын загаhанай заводой бригадир.

ШЭНЭ УЯЛГА АБТАА

Улаан-Үдын локомотивна депогой коллектив республикынгаа предприятинуудай дундаhаа эгээл түрүүлэн угтамжын түсэб баталан абажа эхилhэн юм. Нёдондо жэл зохёоhон түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ hайн үрэ дүн туйлаа hэн.

Туйлаhан амжалтаяа арьбадхаха гэжэ шиидэhэн энэ коллектив табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй угтамжын түсэб абаhан байгаа. Технико-экономическа талаараа hайн үрэ дүн туйлаха, локомотивуудые ашагтайгаар хэрэглэхэ, табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ угтамжын түсэб зорюулагдаhан байгаа.

М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой коллектив урданайнгаа суута хүрэмөөр ажаллана. Тэдэнэр угтамжынгаа түсэб бэелүүлэн, түгэсхэхы жэлэй түрүүшын хахадай даабариие бүхы дээрэнь үлүүлэн дүүргээ. Локомотивуудые ашаглалга hайжаруулагдаа. Жэшээлхэдэ, электровозуудые гүйлгэхэ хахад жэлэй түсэб 100,8 процент тэдэнэй бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 102 процентдэ хүргэгдэhэн байна.

Локомотив заhабарилагшад партиин XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэhэн Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой коллективэй үүсхэлые hайшаагаад, энэ мүрысөөндэ оролсобо. Тиихэдээ өөhэдынгөө арга боломжо хаража үзөөд, съездын хүндэлэлэй социалис уялга абаа.

Тэдэнэр урданай мэтэ социалис уялга доторoo технико-экономическа үрэ дүнгүүдээ hайжаруулха, локомотивуудые ашагтайгаар хэрэглэхэ гэжэ хараалба. Үсөөн локомотив хэрэглэжэ, ехэ ашаа шэрэхэ гэhэн уряатайгаар энэ мүрысөөн депогой коллективэй дунда дэлгэрээ.

Ашаа шэрэхэ энэ жэлэй түсэбые декабриин 15 болотор, табан жэлэйнгээ даабариие сентябрь hара соо дүүргэхэ, ажалай бүтээсэ нёдондоной хитой сасуулхада 4 процентээр дээшэлүүлхэ, ашаа шэрэлгын өөрынь үнэ сэнгые 3 процентээр хямдаруулха гэжэ хараалагдаба.

Депогой коллектив алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэжэ, энэ тэмсэлдэ hайн үрэ дүн туйлаха гэжэ шиидэ. Энэ жэлэй туршада 9 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаха социалис уялга абтаhан байна. Локомотивна бригада бүхэн алмаhан энэ элшэ хүсөөр поезд жолоодон ябуулха юм. Материал, металл, электрын элшэ хүсэ алмаhанай, локомотив заhабарилгын өөрынь үнэ сэн хямдаруулhанай ашаар энэ жэлдэ 250 мянган түхэригэй нэмэлтэ олзо доход абтахаар хараалагдаа.

Депогой локомотивна бригада бүхэн заhабари хэдэг хүдэлмэришэд булта дaa съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, ажалдаа амжалта туйлаха байhанаа мэдүүлбэ. Локомотивна бригаданууд, цехүүдэй коллективүүд урдань абаhан социалис уялга, угтамжынгаа түсэб хаража үзөөд, шэнэлhэн байна.

С. АЮШЕЕВА,

АЖАЛАЙ ВАХТАДА ЖАГСАБА

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй нэрэмжэтэ Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой, гэр барилгын комбинадай коллективүүд үүсхэл гаргаба. Энэ hайн hайхан үүсхэлыень республикымнай промышленна предприятинуудай, барилгын организацинуудай хүдэлмэришэд hайшаан дэмжэжэ байhанаа мэдүүлэн ажалай вахтада жагсан, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абажа эхилбэ.

Ленинэй орденто локомотив вагон заhабарилгын завод республикымнай промышленностиин томохон предприятинуудай нэгэниинь гэжэ тоологдодог. Алдарта хэрэгүүдээрээ холо ойгуур суурхаhан хүдэлмэришэд эндэ олон. Заводой түрүү хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд бага гаргашатайгаар, hайн шанартай продукци бүри ехээр гаргаха гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хэдэн олон үнэтэ үүсхэлнүүдые гаргаhан байха. Энэ үүсхэлнүүдынь хаа хаанагүй дэмжэгдэдэг hэн. Бэшэ коллективүүдэй гаргаhан hонирхолтой юумэнүүдые, үнэтэ үүсхэлнүүдые хододоо дэмжэжэ, өөрын хараа зорилгонуудые урдаа табидаг, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлдэгшье.

Эдэнэр КПСС-эй XXV съездые ажалай бэлэгтэйгээр угтаха гэhэн хараа зорилготойгоор иимэ социалис уялга абаба. 1975 оной июниин 1-hээ 1976 оной февралиин 20 болотор түсэбhөө гадуур 1 лономотив, 1 вагон заhабарилжа, тормозой 7 мянган хэhэг колодконуудые, үнгэтэ металлаар 45 тонно продукци шудхажа гаргаха, шүрэб боолтонуудые хэхэ нэгэ машина бүтээхэ юм.

hарын арбан хоног бүхэн партиин съезднүүдтэ зорюулагданхай. Жэшээлхэдэ, июниин түрүүшын хоёр декада РСДРП-гэй 1-дэхи съездэ зорюулагдаhан байха юм. Гурбадахи декада РСДРП-гэй II-дохи съездэ зорюулагдаа hэн. Тус заводой хүдэлмэришэд түрэл партиингаа XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэhэн зорилготойгоор дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абаад, дундаа мүрысэн хүдэлжэ оробо. Декада бүри мүрысөөнэй дүн согсологдожо, түрүү hуури эзэлhэн цехүүдэй, таhагуудай коллективүүдтэ «Мүрысөөндэ илаhан коллектив» гэhэн нэрэ соло олгогдожо байха.

1975 оной июниин 1-hээ 1976 ной февралиин 20 болотор дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ илажа гараhан коллективүүдтэ Хүндэлэлэй грамотанууд, дурасхаалта, дамжуулгын вымпелнүүд барюулагдаха юм.

К. ЖАМЬЯНОВ.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

РСФСР-эй юhэдэхи зарлаай Верховно Соведэй нэгэхи сесси дээрэ hунгагдаш РСФСР-эй Верховно ведэй Президиумэй заседани июлиин 16-да болобо. РСФСР-эй Верховно Советые, АССР-нүүдэй Верховно ведүүдые, нютагуудтахи алшадай депутадуудай Соведүүдые hунгаха hунгалтын дүнгүүд тухай асуудалнуудые, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй хүдэлмэриин асуудалые заседани дээрэ хаража үзэhэн байна.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр М. А. Яснов заседани хүтэлөө. (ТАСС).

ХҮДЭЛМЭРИИН ЭЭЛЖЭЭТЭ ҮДЭР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). «Салют-4» гэжэ замбуулинай аучна станци программын hоор ниидэhээр. Июлиин 15-да Москвагай сагаар 14 час 30 минутада эхилhэн хүдэлмэриин ээлжээтэ үдэр июлиин 16-най, үглөөнэй 6 часта дүүрэбэ.

Космонавтнууд биологическа туршалгануудай программа бэелүүлхэдээ, дэгдэн хөөрэлгын эрхэ байдалда удаан саг соо ургамалнууд ургажа шадаха гээшэ гү гэжэ шэнжэлгэ хэhэн байна.

Хүдэлмэриин үдэрэй үедэ космонавтнууд станциин досоо талын кино ба фото-буулгабари хэhэн, Газарай агаартахи байгаалиин hонин үзэгдэлнүүдые адаглаhан, фото-зурагыень буулгаhан байна. Экипаж станциин ба «Союз-18» гэжэ транспортна онгосын түхеэрэлгэнүүдые шэнжэлэн хараhан байгаа.

Телеметрическэ мэдээсэлэй ба станци дээрэhээ элидхэhэнэй ёhоор, П. И. Климукай, В. И. Севастьяновай бэе махабад hайн. Станциин түхеэрэлгэнүүд hайн хүдэлнэ.

„СОЮЗ-19" НИИДЭЬЭЭР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ МОСКВА ШАДАРХИ ТҮБ. (ТАСС). Алексей Леоновой, Валерий Кубасовай хүдэлмэриин хоёрдохи үдэр июлиин 16-да 9 часта эхилбэ. Амарhанайнгаа hүүлээр космонавтнууд «Союз-19» гэжэ онгосын түхеэрэлгэнүүдые шалгажа үргэлжэлүүлhэн байгаа.

Экипажай амарха үеэр «Союз-19» гэжэ замбуулинай онгосо Советскэ Союзай газар дээрэhээ адаглалга хэхэ станцинуудта харагдахагүй газарта ябаhан байна. СССР-эй Наукануудай академиин Канадын зүүн эрье шадар, Карибска далайн Гондурасай тохойдо байhан «Космонавт Юрий Гагарин», «Академик Сергей Королев» гэжэ эрдэм-шэнжэлэлгын суднануудай туhаламжаар түхеэрэлгэнүүдэйнь хүдэлмэри энэ үедэ хинан шалгагдаhан байха юм.

Нюур гараа угааhанайнгаа hүүлээр космонавтнууд үглөөнэй хоол бараад, ниидэлгын хоёрдохи үдэрэй программа бэелүүлжэ захалба. Хүдэлмэриин түрүүшын үдэр онгосо дээрэhээ телевизионно дамжуулгын хэгдээгүй байhантай дашарамдуулан, Ниидэлгэ залан хүтэлхэ Москва шадархи түбhөө хэлхеэ холбооной хэгдэхэ үеэр телевизионно түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэхэ заабари дурадхалнууд онгосодо үгтэhэн байна.

«Союз-19» гэжэ онгосын таhалганууд соо температура ба агаарай дараса хэм соогоо байhаар. Космонавтнууд Алексей Леоновой, Валерий Кубасовай бэе махабад hайн. Ниидэлгэ үргэлжэлhөөр.

УЛАСХООРОНДЫН ХАРИЛСААНАЙ hҮЛДЭ

ХЬЮСТОН. Ниидэлгэ залан хүтэлхэ түб. (ТАСС-ай тусхай корр.). «Союз-19» гэжэ замбуулинай совет онгосотой уулзахын тула Канаверал хушууhаа «Аполлон» гэжэ американ замбуулинай онгосын табигдамсаар, бүхы хүн зон иишэ — Хьюстон тээшэ анхаралаа хандуулба.

Замбуулинай дайдада уулзахын тула түрүүлэн «Союз», удаань «Аполлон» гэжэ онгосонуудай замби түби руу табигдахадань, зүрхэ сэдьхэлнай ямар нэгэ ойлгогдошогүй мэдэрэлээр эзэлэгдэн, урма баяраар халиhан байна гэжэ Дж. Кеннедиин нэрэмжэтэ космодромой хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн У. Дандон ТАСС-ай корреспондентнүүдтэ хэлэбэ. Замбуулинай дайда шэнжэлхэ талаар тогтоогдоhон харилсаа холбоон Холбоото Штадуудта, Советскэ Союзда, мүн бүхы хүн түрэлтэндэ ехэ туhа хүргэхэ гээд этигэн найданабди.

«Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосын Хьюстондэ табигдахынь хойноhоо бүхы Америкэтэй хамта олон зуугаад хүн hонирхон хараhан байна. СССР-hээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин Канаверал хушууhаа «Аполлониие» ниидхүүлэн табиха үедэ байлсаа.

Ниидэлгэ залан хүтэлхэ совет-американ түбүүдэй харилсаан туршалгын шэнэ шатада гараад байна гэжэ Ниидэлгэ хүтэлхэ таhагые хүтэлбэрилэгшэ М. Франк эндэ үнгэргэгдэhэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Ниидэлгэ залан хүтэлхэ Хьюстондэхи түбэй гол зал США-гай ба СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй. Уласхоорондын харилсаанай hүлдэ эндэ элеэр мэдэрэгдэнэ.

ХЬЮСТОН. НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС-ай тусхай корр.). «Аполлон» гэжэ онгосын экипажай хүдэлмэриин түрүүшын үдэр дүүрэбэ. Американ космонавтнууд июлиин 16-да найман час соо амарха байна. Ниидэлгэ хүтэлхэ түбэй мэдээсэhэнэй ёhоор, эдэнэй бэе махабад hайн.

Залгалдан холболдолгын модуль руу оролгые хангаха үүдые хараалагдаhан саг соогоо задалжа шадабагүй. Амарhанайнгаа hүүлээр энэ хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлхэ байна. Энэ дутагдал зайсуулагдаха гээд мэргэжэлтэд тоолоно.

Ороной тараалан дээрэ

СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэhэнэй ёhоор, июлиин 14-нэй байдалаар колхоз, совхозууд 30 миллион гектарhаа гэхэ гү, али тарилгын талмайн 24 процент дээрэhээ ороohото, ороohото-бобово ургамалнуудые (кукуруза оруулалсангүй) хадаба. Энээнэй 87 процентнь сохигдоhон байна.

Кубаниин, Ростовой, Запорожиин комбайнернуудай жэшээгээр ургаса хуряалга дээрэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, механизаторнууд ургасаяа дары түргөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряахые шармайн оролдоно.

Молдавиин ССР-эй ажахынууд бүхы талмайнгаа 89 процент дээрэhээ ороohото, ороohото-бобово ургамалнуудые хуряагаад байна. Украинада—25, Россин Федерацида бүхы талмайн 21 процент дээрэhээ ургамал хуряагдаа.

(ТАСС).

ХАРУУЛАН ОЙЛГУУЛЖА ШАДАНА ГҮБДИ?

Манай, Улаан-Үдын аймагай ажалшад КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлэн, юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэб-даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, ажалдаа амжалта туйлана. Гүрэндэ хүдөө ажахын продукци худалдаха түгэсхэхы жэлэй 5 һарын түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Эдэ ажалай амжалтанууд өөрөө ерээгүй. Манай аймагай партийна организаци арад зонойнгоо дунда ниитэ-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулһан байна.

Аймагай бүхы ажахынуудай фермэнүүд ба гүүртэнүүдтэ улаан булангууд бии. Улаан булангууд агитационно хүдэлмэри ябуулха түб байха ёһотой. Тэндэ ажалшад агитатор, политинформаторай хөөрөө шагнаха, амаржа һууха, ажалайнгаа дүнгүүдые хараха аргатай байна. Тиимэһээ улаан булан соо коллективэй абаһан социалис уялганууд, социалис мүрысөөнэй гуримууд эгээн түрүүшээр үлгэгдэдэг. Аймагаймнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан социалис уялганууд ба социалис мүрысөөнэй гуримууд типографида барлан хэблэгдэнхэй юм. Тиихэдэ ажахынуудай, тэрэ тоодо фермэ ба гүүртэнүүдэй коллективүүдэй абаһан социалис уялганууд, ханын газетэнүүд, плакадууд ба лозунгнууд, үдэр бүриин ажал хүдэлмэрине харуулһан бюллетень — эдэ бүгэдэ улаан булан соо хүндэтэ һуурияа олодог. Энэ талаар «Искра» колхозой партийна организаци ехэ хүдэлмэри ябуулна. Фермэнүүд ба гүүртэнүүд бүридэнь улаан булан бии. Тэдэ улаан булан соонь харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд гоёор, зохидоор тааруулжа табигдаһан байдаг. Колхозой конторын газаа ажахын түрүүшүүлэй фото-зурагууд аятай зохидоор няалгаатай байдаг. Тиихэдэ «Мүнөөдэр хэн түрүүлжэ яба һаб?» гэһэн томо гаршагтай самбар дээрэһээ отделени, бригада гү, али фермын ямар коллективэй социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһые ойлгожо абаха аргатай байдаг. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ, «Маяк» колхозуудта харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд хүнэй анхарал татахаар гоёон шэмэглэгдэһэн байдаг. Харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые олондо соносхохо, түрүү дүй дүршэлые тарааха хэрэгтэ нилээд ехэ үүргэ дүүргэдэг гээд мэдээжэ.

Зүгөөр зарим ажахынуудта харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые тоодоггүй ушар дайралдадаг. Жэшээлхэдэ, Оронгын совхозой хэдэ хэдэн фермэнүүд улаан булангүй. Ушар тиимэһээ агитационно, ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые хэрэглэхэ аргагүй болоно бшуу.

Улаан-Үдын райком һүүлэй үедэ өөрын уран зураашатай. Тэрэ уран зураашамнай ажахы бүхэнэй улаан булангуудые шэмэглэн гоёолсохо. Хүндэлэлэй самбар түхеэрхэ болон бусадшье хэрэгтэ хабаадалсадаг байна. Уран зураашын ажал хүдэлмэриин ашаар олон ажахын харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд һайжаруулагдаа.

Байгша оной эхеэр аймагай бүхы ажахынуудай түрүү һаалишадые партиин райком соо суглуулжа, юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонууд тухайнь хөөрэжэ үгэһэн байнабди. Һаалишад өөрынгөө ээлжээндэ ажалайнгаа дүй дүршэл тухай хөөрөө һэн. Энэ уулзалгада һаамхай үнеэн бүриһөө 5500 килограмм һү һаадаг һаалишадһаа эхилээд, 2200 килограмм хүрэтэр һү һаадаг һаалишад хабаадаһан байгаа. Энэ аша үрэтэй уулзалгада хабаадагшад аймагай бүхы һаалишадта зорюулһан нэмэл бэшэг баталан абаһан бэлэй. Энэ уулзалгада хабаадаһан һаалишадай нэмэл бэшэг тусхай агитхуудаһан боложо, типографида барлагдажа гараа һэн. Энэ хуудаһамнай «Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ — габшагай ажал!» гэһэн ниитэ гаршаг доро толилогдоо. Гэхэтэй хамта энэ хуудаһанда үнгэтэ фото-зураг үгтөө. Түрүү һаалишадай абаһан социалис уялганууд аржыса хэблэгдэһэн байна. Жэшээлхэдэ, «Байгал» учхозой 4 һаалишан байгша ондо үнеэн бүриһөө 5500 килограмм һү һааха уялга абаһан байна. Үшөө 5 һаалишан үнеэн бүриһөө 5 мянган килограмм һү һааха уялга абанхай. Энэ хуудаһан плакат дээрэ һаалишадай гар табилга тэрэ зандаа барлуулан гаргагдаа. Иимэ тусхай хуудаһанууд малай фермэ бүхэндэ бии. Тэрэшэлэн түрүү һаалишад ба малшадай дүй дүршэлдэ зорюулагдаһан тусхай хуудаһанууд мүн лэ барлан хэблүүлэгдэжэ, ажахынууд, бригаданууд, фермэнүүд бүридэ тараагдадаг. Тэрэнһээ гадуур «Эдэнэр абаһан уялгаяа дүүргэв» гэһэн гаршагтай тусхай бюллетень тараагдана. Уялгаяа дүүргэһэн һаалишадай фото-зураг тэрэ бюллетеньдэ үгтэнэ. Тиимэ бюллетень соо, мүн лэ аймагай ажахынуудай бүхы һаалишадай туйлаһан дүнгүүд үгтэдэг юм.

Манай аймагай ажахынуудтахи харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд мүнөөнэй ажабайдал ба зорилгонуудтай нягта холбоотой байхаһаа гадна, ажалшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые олондо соносхохо, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной хэрэг болгохо талаар гол үүргэеэ хүсэдөөр дүүргэдэг байна. КПСС-эй XXIV съездын материалнууд, СССР-эй, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойнуудта зорюулагдаһан материалнууд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда совет арадай илаһаар 30 жэлэй ойдо зорюулһан хэмжээ ябуулганууд аймагай үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалда ехэ түлхисэ, ехэ туһатай һургаал боложо үгэһэн байна.

КПСС-эй райком пленум дээрээ «Белоруссиин партийна организацида суртал бодол нэбтэрүүлдэг кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые зүбшэн хэлсээд, үзэл сурталай хүдэлмэрие улам үргэдхэхэ хэмжээнүүдые хараалһан байнабди. Аймаг доторнай 545 агитатор, 400 шахуу политинформатор, олон лектор ажаллана. Тэдэнэр аймагай ажалшадай урда хэдэн зуугаад хөөрэлдөө үнгэргэһэн, лекцинүүдые уншаһан, партиин документнүүд, улас хоорондын байдал тушаа ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулаа гээд тэмдэглэхэ шухала. Агитаторнууд, политинформаторнууд болон лекторнүүд холын гүүртэнүүд ба отаранuудта, полевой станuудта ошожо, орон доторхи ба хилын саанахи һонинуудые хөөрэдэг, социалис уялганууд ба түсэбүүдэй дүүргэлтэ тухай саг үргэлжэ мэдээсэдэг байна. Ивалгын ОПХ-гай түрүү һаалишан, 9-дэхи табан жэлэй түсэб дүүргэгшэ Б. Р. Гомбоева, «Заветы Ильича» совхозой һаалиин фермые даагша Д. Б. Раднаева, Хүйтэнэй сельскэ Соведэй түрүүлэгшэ П. Ф. Филиппов, Дээдэ-Жэрэмэй дунда һургуулиин багша М. Г. Китаев, Ивалгын ОПХ-гай овощ ургуулагша А. Б. Дымбрылова, «Маяк» колхозой түрүүлэгшэ Д. П. Болонев болон бусад эрхим агитаторнууд, политинформаторнууд гэжэ аймаг соогоо суурхаха ёһоороо суурхана.

Аймагай ажалшадай дунда ниитэ политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри улам үргэдхэһэнэй, тэрэ тоодо харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдтэ, аман үгын пропагандада горитой анхарал хандуулһанай ашаар, социалис мүрысөөе үшөө ашаг үрэ ехэтэй болгохо гэжэ оролдонобди. Социалис мүрысөөе һайнаар эмхидхэжэ, ударидажа шадабал, манай аймагай партийна организаци КПСС-эй XXV съездые угтуулан, юһэдэхи табан жэлэйнгээ түгэсхэлэй жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө эршэ зоригтойгоор тэмсэжэ байна.

М. АНГАРХАЕВ,
КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

ТУҺАЛАМЖА ҮЗҮҮЛХЭДЭНЬ—БАЯР ХҮРГЭДЭГ

Үбһэ хуряалгын халуун хаһа ерэбэ. Энэ үедэ промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүд колхоз, совхозуудта заабол туһалдаг болонхой.

Тиимэһээ Ивалгын кондитерскэ фабрикын коллектив һаяхан хүршэнь болохо Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда туһа хүргэжэ, набшаһата тэжээл бэлэдхэхэеэ гараһан байгаа. Теэд хүршэнэрынь энэ һайхан эрмэлзэлдэнь хайша хэрэгээр хандаһан байна. Сугларһан зониие абаашаха машина үгөөгүй. Тиихэдэнь фабрикын хүдэлмэришэд предприятидань бии байгаа ори ганса грузовигаараа хэдэн рейс хэжэ, ажалдаа гараһан юм.

Заагдаһан газартаа ерээд энэ шухала тэжээл яһалашье оролдосо гаргажа суглуулаа. Теэд хүршэнэрынь тэдэнэрые эдеэлүүлхэеэ таһа арсаа. Хооһо нойтоор хүдэлбэшье, хүдэлмэришэд 80 центнер набшаһата тэжээл 4 машина, нэгэ трактор дээрэ ашажа үгөө.

— Манай хэһэн ажалда ёһотой эзэн ёһоор хандажа, шэгнэжэ абаа һаань, сохом 100 гаран центнер болохо байгаа. Хүдэлмэришэдыемнай абаашаха, асарха машина үгөөд, эдеэлүүлээд байгаа һаань, үшөөшье ехээр бэлэдхэхэ һэмди, — гэжэ фабрикын партийна организациин секретарь Валентина Бузинаевна Казакова ехэл голхоронгёор хөөрөө һэн.

Туһаламжа үзүүлбэлнь — баяр хүргэдэг. Харин энэ ушарта юун гэжэ хэлэхэ болоогдоно гээшэб? Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын хүтэлбэрилэгшэд юун гээд харюусаха байгаа хаб?

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
манай корр.

ШИИДХЭХЫ ХАҺЫН ЕРЭХЭДЭ...

Зунай һайхан сагта сагаан эдеэн дэлбэрдэг гээд манай арад хэлсэдэг aаб даа. Энэ үедэ амжалта түгэсөөр ажаллаха уялгатай байһанаа һайн ойлгоһон малшад даажа абаһан хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандажа, ехэ һү, мяха, үндэгэ абадаг, түсэбүүдээ холо үлүүлэн дүүргэдэг гээшэ.

Иимэ эрмэлзэлтэйгээр манай республикын олонхи залуу малшад ажаллана гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйбди. Залуу һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөн тухай газетын хуудаһанууд дээрэ оло дахин уншаһан байгаа ёһотойт. Тиимэһээ түгэсхэхы жэлэй түрүүшын хахадта эдэнэрэй хэр зэргээр хүдэлһэн тухай хөөрэбэлнай, һонирхолтой байха бэзэ гэжэ һанагдана.

Ехэ һүнэй түлөө дэлгэрһэн тэмсэлдэ буряадай комсомолой хам оролсоһоор жэл үлүүтэй саг үнгэрбэ. Энэ хугасаа соо ехэхэн хэмжээнэй юумэн хэгдээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хаа хаанагүй һү һааалиин комсомол-залуушуулай фермэнүүд бии болгогдожо, залуу һаалишадай кадрнуудые хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам урагшатайгаар ябуулагдадаг болоо. Тиигэжэ эдэнэр хүсэд далижажа, ехэ амжалтануудые туйлаха дүүрэн арга боломжотой болоо бшуу. Иигээд ерэхэдэ эдэнэртэ шанга эрилтэ табимаар саг ерээ гээд тобшолол хэмээр.

1975 оной түрүүшын хахад жэлэй дүнгүүдые хараад үзэхэдэ, энэ эрилтэ залуушуулай хүсэндэ хүрэмөөр байна гээд элирнэ. Хахад жэл соо һаамхай үнеэн бүхэнһөө 2000 гаран килограмм һү һааһан залуу һаалишад улам олошорһон байна бшуу.

Гадна бүхы фермээрээ түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэдэг ушар гуримшажа, түсэбэй дүүргэлтын хуулита хэрэг болоһониинь һайшаамаар. Урдань зарим газарнуудта залуушуул бага түсэб абаад, тэрэнээ арай шэмэй дүүргээ болоод лэ ябадаг һэн. Харин мүнөө түсэб абалга нарин хиналта доро абтажа, бүхы арга боломжонуудаа тооложо, хаража үзөөд, тэрэнээ баталдаг болоо. Тиихэдээ залуу һаалишан бүхэн хэды шэнээн харюусалгатай байһанаа ойлгоно. Өөрөө нүхэдөөрөө хэлсэжэ абаһадаа энээниие хүсэд ойлгохо жэшээтэй ха юм.

Иимэ хүдэлмэри тон шухала удха шанартай. Тиимэһээ ВЛКСМ-эй райкомууд, ажахынуудай комитедүүд энэ талаар горитой харюусалгатай болоно. ВЛКСМ-эй Прибайкалиин, Хориин, Кабанскын, Түнхэнэй райкомууд эдэ бүгэдые һайн ойлгожо ажал ябуулгануудаа бэелүүлнэ гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тиимэһээ тус аймагуудай һү һаалиин комсомол-залуушуулай коллективүүд амжалтатайгаар ажаллажа байһаниинь гайхалгүй.

Үнгэрһэн үе соо гээгдэлдэ орогшод урагшаа дабшажа, түрүүлжэ ябагшад амжалтаяа арьбадхахые оролдоһониинь эли. Эрхимлэжэ ябагшадай дунда шэнэ коллективүүд, шэнэ нэрэнүүд бии. Энэ ойлгосотой aаб даа. Мүрысөөн гээшэ иимэ шэдитэй гэжэ үнинһөө хойшо мэдээжэ болонхой бшуу.

Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагай Саяанай совхозой Улаан-Горхоной һү һаалиин комсомол-залуушуулай коллективэй гэшүүн, залуу һаалишан Доржо Хапхаринов республика дотороо һаяханайл мэдээжэ болоһон байна. Энэ хахад жэл соо тэрэ 2184 килограмм һү үнеэн бүхэнһөө һаажа, эрхим амжалта туйлаба. Тиигэжэ залуу һаалишадай дунда түрүүлжэ эхилбэ! Зүгөөр жэлэйнь уялга багашаг байна. 2800 килограмм һааха ёһотой.

«Прибайкалец» колхозой залуу һаалишан Людмила Ланец, Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой залуу һаалишан Наталья Лхамажапова болон бусад мүн лэ эрхимээр ажаллана гээд онсолмоор.

Люда Наташа хоёр Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудаар һаяхан һунгагдаа һэн. Тиимэһээ энэ үндэр этигэл найдабариие хүсэдөөр харюулхын тулада бага бэшэ оролдолго гаргана гээшэ.

Кабанскын аймагай залуу һаалишад эдэнэрһээ дутуугүйгөөр хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда эрхимлэжэ ябаһан «Шергинский» совхозой һаалишан Зинаида Маласова мүнөө үедэ һаамхай үнеэн бүхэнһөө 1700 гаран килограмм һү һаагаад байна. Тэрэ гурбадахяа аймагай Соведэй депутадаар һунгагдаба.

Түнхэнэй аймагай Улаан-Горхоной, Сэлэнгын аймагай Дэбээнэй, Хурамхаанай аймагай Гааргын-Адагай, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхозой «Центральная», Зэдын аймагай Булагай һү һаалиин фермэнүүд ехэ һүнэй түлөө дэлгэрһэн тэмсэлдэ эрхимлэжэ ябана. Эдэ фермэнүүд дээрэ комсомолой организацинуудай нүлөөлхы үүргэ бодото дээрээ харагдана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Залуу һаалишадай ажал хэрэгүүд комсомолой комитедүүдэй анхарал доро байна бшуу.

Эндэ дурдагдагша комсомол-залуушуулай коллективүүдтэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын улаан вымпелнүүд барюулагданхай.

Гэбэшье эдэ амжалтануудай хажуугаар ушардаг байһан дутуу дунданууд тухай хэлэнгүй гараха аргагүй байнабди. Табан жэлээ амжалтатайгаар түгэсхэхын тулада улам эршэтэйгээр ажаллахын орондо зарим ажахынуудта гээгдэлдэ оролго үзэгдэнэ. Энээнтэй эбсэшэгүй тэмсэл ябуулха тон шухала гэжэ хүн бүхэн ойлгожо, энэ талаар өөрынгөө шадал тухын хубитые оруулбалнь, хэды шэнээн ехэ, шухала юумэн бүтэхэ байгаа гээшэб!

Улаан-Үдын аймагай залуу һаалишад ходо түрүүшүүлэй тоодо оролсожо ябадаг зон аад, түсэбөө дүүргэнгүй байха ушар гаргадаг болонхой. Жэшээлхэдэ, «Маяк» колхозой 1-дэхи, 2-дохи һү һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд июнь һарынгаа түсэб дүүргэнгүй гараһан байна.

Гадна Яруунын аймагай Нарһатын совхозой Нарид-хын, Хурамхаанай аймагай Аргадын совхозой Аргадын һү һаалиин фермэнүүд мүн лэ иимэ байдалтай. Энэ юунһээ ушарнаб гэжэ хэдэн үгөөр хэлэхэ шухала.

Тус фермэнүүдтэ социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэг муугаар ябуулагдана. Ниитэ...

ҮГЭРСЫН ҮНДЭР УРГАСА

Совхозой түб — Оронго тосхондо хүрэжэ ерэбэл һууринай баруун хойно оршодог шэл хушалтатай томо теплицэнүүдые заабол харахат. Эндэ республикын габьяата агроном Зинаида Павловна Батуевагай хүтэлбэри доро 30 огородшод ажаллана.

Овощ ургуулагшадта бүхыдөө 11 теплицэ даалгагданхай, гол түлэб үгэрсэ таридаг юм. Мүнөө түе теплицэдэ ажалладаг огородшодой коллектив бүхыдөө 1000 шахуу центнер үгэрсэ суглуулхаар социалис уялга абаһан юм. Теэд һүүлэй мэдээгээр, Оронгын овощ ургуулагшад хараалһан түсэбөө хахадлаад, намар болотор бүри ехэ ургаса хуряажа абахын түлөө бүхы хүсэеэ элеүүлэн ажаллажа байнхай.

З. ВЕСНИНА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: республикын габьяата агроном З. П. Батуева. Овощ ургуулагшад (зүүн гарһаа) Наталья Байнголовна Ринчинова, Пунцук Тогочеевна Цыремпилова гэгшэд ажалдаа.

АВТОРАЙ фото.

Түгэсхэхы жэлэй габшагай алха...

УЯЛГА АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРГЭГДЭН...

(Хахад жэлэй дүнгүүд)

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ түмэр замшад онсо һуури эзэлнэ гэжэ хэлээ һаа, үлүү юумэн үгы. Түмэр зам арадай ажахын гол һудал болонхой. Тэрэнэй эмхи гуримтай ажалһаа, арадай ажахын элдэб ашаа саг соонь шэрэлгэһээ промышленностиин, барилгын организацинуудай, ондоо һалбаринуудай ажал хэрэг дулдыдана гээшэ.

Улаан-Үдын отделениин коллективүүд өөһэдынгөө уялга, харюусалга һайнаар мэдэрнэ. Арадай ажахын элдэб ашаа һаадгүй һайнаар шэрэжэ байхын тула арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ гэжэ шиидээд, бүхы коллективүүд бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон юм. Тиихэдээ түмэр замаар ашаа шэрэхэ түсэбые декабриин 30-най үдэр болотор дүүргэхэ, даабариһаа гадуур 50 мянган тонноһоо бага бэшэ арадай ажахын ашаа шэрэхэ, ашаанай эрьесын түсэбые 100 миллион тонно-километрээр үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаһан байгаа.

Хахад жэлэй үрэ дүнгүүд бидэнэрые яһала баясуулна, жэлэй түсэбые, бүхы табан жэлэй даабариие амжалтатайгаар дүүргэхэ байһыемнай гэршэлнэ гэхээр. Хахад жэлэй түсэбһөө гадуур 437 миллион тонно-километрэй ашаан шэрэгдээ, Арадай ажахын элдэб ашаа шэрэхэ түсэб болзорһоо табан хоногоор, ашаанай эрьесын түсэб болзорһоо зургаан хоногоор урид дүүргэгдэһэн юм.

Арадай ажахын го[...] най нэгэн болохо мод[...] ной зүйлнүүдые шэр[...] бари 111 процент х[...] һэн байна. Электров[...] гүйлгэхэ, тэдэнэй [...] дээшэлүүлхэ талаар һ[...] дүн туйлагдаа. Тодо[...] хэлэхэдэ, электров[...] аян замдань ябуулха [...] жэлэй түсэб 100,8 [...] тэдэнэй бүтээсэ дээша[...] даабари 102,3 процен[...] гэгдэһэн байна.

Манай коллектив[...] бан жэлэй түгэсхэхы [...] түсэбые холо ур[...] дүүргэһэнэй ашаар та[...] лэй даабари үлүүлхэ [...] боломжонуудаа хүсэд[...] лэхэ гэжэ оролдоно. [...] хэлээшые баримтал[...] нэгэ жэшээ дурдамаа[...] ездиуудта ехэ ашаа [...] тэдэниие олон вагон[...] гаар бүридхэхэ гэ[...] нөөсэ арга болом[...] нэгэниинь юм. 1974 [...] түрүүшын хахадтай [...] хада, ашаа шэрэдэг по[...] дай дунда зэргын [...] 93 тонноор ехэ бол[...]

Энээнэй ашаар а[...] рэхэ даабари үлүүлэ[...] гэгдэнэ. Табан жэлэ[...] бые үлүүлэн дүүргэ[...] лөө мүрысөөн отде[...] бүхы коллективүүдтэ [...] рээ. Томо коллектив[...] хо вагонно, локомоти[...] поонуудай, Улаан-Үдэ [...] циин хүдэлмэришэд э[...] рысөөнэй түрүү зэргэ[...] сан, абаһан социалис [...] нуудаа амжалтатайгаар [...] гэжэ байна.

К. МУЗЫ[...]
түмэр замай Улаан-Ү[...] отделениин инже[...]

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДАБШАСЫН АЛХАМУУД

МАНАЙ табан жэл бүхэниие ямар нэгэ дабаануудтай жэшэхэдэ болоно. Совет хүнүүд тэдэниие дабан, коммунизм тээшэ амжалтатай дабшана. КПСС-эй XXIV съездын хараалжа үгэһэн юһэдэхи табан жэлэй дабаан ажалшадтамнай түрүүшынхинүүдһээ эгээл үндэрынь байба. Эдэ дабаануудые гаталха замдаа ажалшаднай дүй дүршэлөө арьбадхан, хараалагдаһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Тиимэл хадаа манай арад юһэдэхи табан жэлые һайн үрэ дүнгүүдтэйгээр түгэсхэжэ ябана.

Табан жэлнүүдэй үндэртэ ажалшаднай эбтэй эетэйгээр, габшагай түргэнөөр дабшан гараһан. Техническэ дэбжэлтэ туйлажа шадаһан һалбаринууд шууд түргөөр хүгжөөгдэнэ.

Юһэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэлэй туршада СССР-эй промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 33 процентээр ургаа. Тиихэдэ электронно аргаар тоо бодолгын техникэ — 2,4 дахин, программна хүтэлбэрилгэтэй станогууд — 2,8 дахин, машина бүтээлгэ, хими болон нефтяной промышленностиин продукци үйлэдбэрилгэ — 1,5 шахуу дахинаар ургаһан байна. Удаан саг соо хэрэглэгдэдэг эд бараан — хүнгэн автомашина, телевизор, хрусталь болон фарфорно зүйлнүүд олоор гаргагдана.

Индустриимнай бүхы һалбаринууд энэ жэлдэ илангаяа амжалтатайгаар хүгжөөгдэнэ. Энэ жэлэй дүрбэн һара соо үйлэдбэрилэгдэһэниие нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэбэл, газ абалга 11 процентээр, минеральна үтэгжүүлгэ — 14, программна хүтэлбэрилгэтэй станогууд — 26, тоо бодолгын техникэ — 38 процентээр дээшэлэнхэй. Промышленна үйлэдбэриин ниитэ ургалта 7,7 процент (түсэбөөр — 6,7) болоо.

Түсэбһөө гадуур туйлагдаһан нэгэ процент тиимэ ехэ бэшэ гээд һанагдахаар. Гэбэшье тэрэ нэгэхэн процент 5 миллион тонно нефть, 10 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэн, хэдэн арба мянган автомобиль ба бусад продукци болоно. Ажалай бүтээсые гансахан процентээр дээшэлүүлхэдэ оромнай промышленна продукци үйлэдбэрилгэеэ таба миллиард түхэригөөр дээшэлүүлнэ. Түсэбһөө гадуур туйлагдаһан нэгэ процентын хэм хэмжээн иимэл даа! Ажалай бүтээсые саг үргэлжэ дээшэлүүлһэнэй ашаар СССР үнгэрһэн дүрбэн жэл соо национальна доходойнгоо ургалтын 80 процентые туйлаһан, 17 миллион хүнэй ажалай хүсэ арьбалһан байна.

ОРОНОЙМНАЙ экономикын түргөөр хүгжөөгдэжэ байһанай ашаар совет арадай байдал һуудал улам һайжаруулагдана. 1971—1974 онуудта 74 миллион хүн салин хүлһэндөө нэмэлтэ абаһан гээшэ. Пенси, стипенди ба бусад тэдхэмжэнүүдэй дээшэлүүлэгдэһэнэй ашаар 30 миллион пенсионер, студент болон бусад хүнүүдэй байдал һуудал һайжарһан байна. Үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада гүрэнэй зөөрэр 45 миллионһо дээшэ хүнэй байра һайжаруулагдаа. Эдэ бүгэдэ юһэдэхи табан жэлдэ КПСС-эй экономическа политикын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байһанай бодото гэршэ болоно.

Оронноймнай экономическа хүгжэлтын мүнөө үеын онсо илгаа юуб гэхэдэ, бүхы һалбаринуудта научно-техническэ дэбжэлтын үндэһэ һуури дээрэ үйлэдбэриин технологи түргөөр хубилгагдана. Энээниие Москвагай «ЗИЛ» гэжэ нэгэдэлэй үйлэдбэриин жэшээ дээрэһээ хаража болоно. Эндэ гол гурбан зорилготойгоор техническэ дэбжэлтэ туйлагдана. Нэгэдэхеэр, шэнжэлгынь бүхы лабораторинууд тодорхой шэглэлтэйгээр табигдаа. Хоёрдохёор, цехүүдые техническэ түхеэрэлгээр хангалга комплексноор ябуулагдана. Гурбадахяар, үйлэдбэриин технологидо шэнэ хубилалта оруулха талаар хүдэлмэринүүд ойрын ба холын хараата түсэбүүдтэй нягта холбоотойгоор ябуулагдана.

Научно-шэнжэлгын ба проектнэ институдууд болон конструкторскэ олон бюротой нягта холбоотой болоһон ЗИЛ-эй коллектив мүнөө техническэ дэбжэлтын талаар зууһаа дээшэ шухала асуудал шиидхэжэ байна. «ЗИЛ-130» маркын автомашиные капитальна заһабарида оруулангүйгөөр ашаглаха болзорые 200 мянганһаа 300 мянгада хүргэхэ гэһэн зорилго тэдэ асуудалнуудай нэгэн болоно. НАМИ институдай эрдэмтэд, ЗИЛ-эй конструкторнууд машинын бүхы узелнуудай ашаглагдаха болзорые һунааха талаар бүхэли комплекс зохёогоо; металлургнууд болон металл шэнжэлэгшэд шэнэ маркын булад бии болгожо, термическэ аргаар болбосоруулха дурадхал оруулаа; «ЗИЛ-130» маркын хэдэн арба мянган автомашинын ашаглагдадаг «Главмосавтотранс» нэгэдэл автомашина шэнэдхэн һайжаруулха талаар туршалгын ехэ полигон болонхой. Энэ маркын автомашина шанарай талаар гүрэнэй тэмдэгтэ хүртэжэ, оромнай жэл бүри 120 миллион түхэриг арьбална.

ИНДУСТРИ хүгжөөлгын мүнөө үедэ промышленностиин хүтэлбэриие саг үргэлжэ һайжаруулха шухала байһаниие ЗИЛ-эй дүй дүршэл гэршэлэн харуулна. Тодорхойлон хэлэбэл, үйлэдбэри томодхохо, үйлэдбэриин, научно-туршалгын нэгэдэлнүүд болон комбинадуудые байгуулха хэрэгтэй.

Мүнөө орон доторнай хоёр мянга шахуу нэгэдэл хүдэлнэ. Томодхогдоһон эдэ комплекснуудта үйлэдбэрилэгдэдэг продукциин хэмжээн ба ажалай бүтээсын һураггүй дээгүүр байһаниие, шэнэ түхэлэй продукциин хоёр дахин түргөөр конвейертэ табигдадагые, коллективэй социальна хүгжэлтын асуудалнуудай амжалтатайгаар шиидхэгдэдэгые дүй дүршэл гэршэлэн харуулна. Ушар иимэһээ мүнөө министерствэнүүд һалбари бүхэнөө тодорхой нарийнаар хүтэлбэрилхэ генеральна схемэ зохёожо байна. Энэ жэлэй эсэс болотор оронноймнай индустриин предприятинуудай дүрбэнэй нэгэ хуби — арба мянгаһаа дээшэ завод ба фабрика нэгэдэлнүүдэй бүридэлдэ ороходо юм.

Табан жэлэй түрүүшын дүрбэн жэл соо совет индустрида промышленна хүсэ ехэтэй олон комплекс нэмээгдээ. 1.600-һаа дээшэ томо гэгшын предприятинууд хүдэлжэ эхилээ. Иимэ эрхэ байдалда предприяти бүхэниие проектээр хараалагдаһан хүсэндэнь түргөөр хүргэхэ гээшэ ажалша коллективэй гол зорилго болоно. Хэрбээ үйлэдбэрилгын фонднуудай ашаг үрые нэгэхэн процентээр дээшэлүүлбэл, манай гүрэн гурба миллиард түхэригэй продукци нэмэжэ абаха болоно.

ЮҺЭДЭХИ табан жэлэй үедэ социалис мүрысөөн гээшэ зохёон байгуулхы ажалай шэнэ хүсөөр, омог баяраар бадаранхай. Щекинэй химигүүдэй, Москвагай «Динамо» заводой коллективэй хүдэлмэришэдэй тоо үсөөрүүлхэ зуураа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан эдэбхи үүсхэл бүхы орон доторнай үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхын, продукциин шанар һайжаруулхын түлөө мүрысөөн үргэдөө. Мэдээжэ барилгашан Николай Злобиной хүтэлбэрилдэг бригадын хүдэлмэриин дүршэл хаа хаанагүй дэмжэгдэнхэй.

Угтамжын түсэб зохёохо ба тэрэнээ дүүргэхын түлөө хүдэлөөн ехэ үрэ дүн харуулна. Мүрысөөнэй энэ шэнэ гурим табан жэлэй һүүлэй үедэ илангаяа үргэдэбэ. Жэлэй түсэбэй табигдахаһаа урид, тэрэнэй зохёогдожо байха үедэ үйлэдбэриин элирүүлэгдээдүй арга боломжонуудые тодорхойлон бэдэрэлгэ эхилдэг болоо. Коллективэй угтамжын түсэб гээшэ гүрэнэй жэлэй түсэб дээрэ жэлэй эхилхэһээ урид коллективэй абаһан уялгые нэмэхэдэ гараһан үрэ дүнгүүд мүн. Угтамжын түсэб хадаа үйлэдбэриин арга боломжонуудые хүсэд дүүрэнээр ашаглаха, хүнгэхэн бэшэ түсэб зохёохо арга олгоно.

Хүн зоной үргэн хабаадалгатай, гансахан хүдэлмэришэдэй бэшэ, мүн мэргэжэлтэдэй олоороо хабаадаха социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар баян дүршэлтэй болонхойбди. Жэшээнь, «Уралмаш» нэгэдэлэй конструкторнууд болон технологууд, инженер, техник бүхэндэ — научно-техническэ дэбж[...]тын талаар зохёохы түс[...] гэһэн зорилго табинхай. М[...]нөө «Уралмашта» энэ [...] дэлөөндэ 7 мянга шах[...] мэргэжэлтэд хабаадана. Т[...]дэнэр хүдэлмэришэдтэй ха[...]та 25 мянганһаа дээшэ [...] дурадхал үйлэдбэридэ нэбт[...]рүүлжэ, 18 миллиард тү[...]ригэй арьбалалта хээ.

Инженерэй зохёохы түс[...] — хүниие эдэбхитэй бол[...]хо, үйлэдбэриин хэрэгэй [...]лөө харюусалгатай бай[...] талаар ехэл һайн юумэ г[...]шэ. Ямаршье мэргэж[...] түсэблэгдэһэн болзор соо[...] тусхай проект зохёожо, т[...]хэй эдэй болон материал[...] гаргаша доошолуулха, үйл[...]бэриин технологи һайж[...]руулха зэргэтэй. Эдэ бүтэ[...] мэргэжэлтын харюусал[...] хэдэн дахин дээшэлүүл[...] бшуу.

Табан жэлэймнай түгэсх[...]хы жэлэй түрүүшын хаха[...] дабагдаба. Хэдэн мянга[...] коллективүүд бүхы хүсэ ша[...]далаа элсүүлэн, хахад жэ[...]лэй даабариие дүүргэжэ, табан жэлэй түсэбые амжалт[...]тайгаар сүм дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Энэ хадаа КПСС-эй XXV съездэдэ совет хүнүүдэй шэн зоригто ажалай эрхим бэлэг болохо бшуу.

В. ПАРФЕНОВ,
техническэ эрдэмэй кандидат.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ, ХАНИ НҮХЭСЭЛЭЙ АША ТУҺАДА

ТАРЯАШАДНАЙ БАЯРЛАНА

«Союз—Аполлон» гэжэ программаар совет-американ космонавтнуудай замбуулинай дайда руу ниидэлгэ эхилhые манай Бэшүүрэй аймагай таряашад тон ехэ баяр баясхалантайгаар угтаба. Аймагайнай хэдэн мянган ажалшад совет космонавтнуудай Байконурhаа замбуулинда ниидэн гарахые телевизорээр хараа, радиогоор шагнаа.

Агууехэ хоёр гүрэнэй космонавтнуудай замбуулинда уулзажа, хамта шэнжэлгын хүдэлмэри хэхэ ушар, совет-американ хани барисаа бүри бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэхэ гэжэ манай аймагай ажалшад тон зүб тоолоно.

Манай аймагай ажалшадай ажал хэрэг яhала урагшатай. Гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха хахад жэлэй түсэб аймаг бүхы талаарнь нилээд үлүүлэн дүүргэө. Мүнөө ажахынууднай ноохо хайшалгаяа дүүргэхэ болоо, хаа хаанагүй тэжээл бэлдэлгэ эхилэнхэй.

В. ТАНХАЕВ,
Бэшүүрэй аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

АМГАЛАН МЭНДЭ БУСУУЖАД ЛЭ

«Союз-19», «Аполлон» гэhэн онгосонууд захагүй уужам замбуулинай гүн руу дэгдэн ошобо. Мүнөө бүхы дэлхэйн арадууд эдэ онгосонуудай ниидэлгээр hонирхоно, омогорхоншье. Совет-американ арадууд дундаа эбтэй эетэйгээр ажаhууха гэжэ эрмэлзэнэ. Замбуулинай онгосонуудай хамтадаа ниидэлгэ хадаа агууехэ арадуудай hайн hайхан хүсэл эрмэлзэлэй бэелүүлэгдэжэ байhание гэршэлнэ бшуу.

Манай Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой коллектив «Союз-19», «Аполлон» онгосонуудай замбуулинай дайдада амжалтатай холболдохыень хүсэнэ. Үдэр бүри улам эршэтэйгээр хүдэлжэ, партиин XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулан абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Заводоймнай олон мянган хүдэлмэришэд совет-американ эрдэмтэдэй, инженерно-техническэ мэргэжэлтэдэй хэhэн ажал хэрэгээр урмашан баясана. Совет-американ космонавтнууд эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэри амжалтатайгаар хэжэ, түрэл газартаа бусажа ерэхыень хүлеэнэбди.

Б. МУХЛУЕВ,
шэрэм шудхалгын цехэй хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ударник.

ОМОГОРХОЛ ТҮРҮҮЛНЭ

Июлиин 15-да «Союз-19» гэжэ огторгойн онгосын ниидэhэн тухай манай ороной ажалшад дуулаа. Энэ ушар дэлхэйн политическэ байдалда болоhон hайн хубилалтануудай бата бэхи үндэhэтэй байhые гэршэлээ.

«Хүйтэн дайнай» үеhөө хойшолоод, мүнөө болотор манай парти, правительствын ябуулжа байhан политика дэлхэйн ажалша зоной зүрхэ сэдьхэлдэ дүтэ, hайшаагдамал байгаа. Тиимэhээ совет американ космонавтнуудай түрүүшынхиеэ суг ниидэхэ байhан ушарые омогорхол зохтэйгээр угтаба гээшэбди. Гадна космосые эб найрамдалай аша туhада хэрэглэхэ тухай hанамжа эндэ бодотоор бэелүүлэгдэнэ гэжэ хэлэхээр. Юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлые, бүхыдөө табан жэлые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байhан манай ороной ажалшадай зүрхэ сэдьхэлдэ энэ үйлэ хэрэг үшөөшье ехэ эдэбхи үүсхэл, урма зориг түрүүлнэ гэжэ сэхэ хэлэлтэй.

КПСС-эй XXIV съездын абаhан эб найрамдалай программа энэ эгээл түрүүшын уласхоорондын космическа суг ниидэлгын болохо аргатай болоhондонь ехээр нүлөөлөө гэжэ hанагдана. Гэхэ зуура, совет-американ хани барисаанай, харилсаа холбооной хүгжэнги болоhые июлиин 15-да эхилhэн үйлэ хэрэг дүүрэнээр гэршэлнэ.

Би арба гаран жэлдэ механизатораар ажалланаб. Мүнөө сенаж даралгада хүдэлжэ байха зуураа, совет американ космонавтнуудай ниидэлгын боложо байха үедэ бүри hайнаар хүдэлхые оролдохоб.

Юрын хүнэй зүрхэ сэдьхэлдэ омогорхол асарhан энэ ниидэлгэ дэлхэй дээрэ амгалан байдалай саашадаа батажаха хэрэгтэ горитойгоор нүлөөлхэ байха гэжэ би, минии нүхэд бата этигэнэбди.

В. ПАСТУХОВ,
Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын механизатор.
Улаан-Үдын аймаг.

Киевэй Борисполь аэропортдо самоледые автомадай хүсөөр хүтэлхэ шэнэ арга хэрэглэгдэжэ эхилбэ. Автомадай хүсөөр агаарай далита онгосонууд сагай уларилай ямаршье муу байхада ниидэхэ, аэропорт дээрэ бууха аргатай байна. Энэ шэнэ системэ хадаа хэдэн радиомаягууд болон ондоошье аппарадуудhаа бүридэнэ. Радиомаягай эльгээhэн дохёогоор самолет дээрэ тодхогдоhон электронно машина агаарай онгосые сэхэ буулгаха байна.

БАРУУН ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «ТУ-134» самолет радиомаягай хүсөөр буулгагдажа байна.

МОСКВА. № 23 ТЭЦ-эй газар дээрэ «Энерговысотспецстрой» трестын барилгашад түб хото соо эгээл үндэр болохо 250 метр хоолой бодхообо. Мүнөө хабсаргалтын хүдэлмэри дүүргэгдэнхэй. Барилгада хэрэглэгдэhэн 40 тонно түмэр хэрэгсэлнүүдые хоолойн оройhоо буулгагдахань үлөөд байна. Тэрэнийе Шереметьево аэропортын авиаторнууд вертоледоор буулгахаар хараалаанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хоолойн эгээл оройhоо түмэр хэрэгсэлнүүдые задалан буулгалгада вертолет хэрэглэгдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЯЛАЛТА ШЭРЭЭЛСЭҺЭН АЖАЛАЙ БААТАРНУУД

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилхэдэ ажаллажа байhан бүхы колхознигууд Улаан Армиин зэргэдэ жагсажа, дайсадай урдаhаа тэмсэхэ баатай болоо hэн. Тиихэдэнь гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, үндэр наhатай үбгэшүүл, эдиршүүл, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, нютагтаа үлэhэн хүн бүхэн дайнда мордоhон нүхэдөө халан абажа, тараагаа тарижа, малаа үсхэжэ, фронтые эдеэ хоолоор хангажа захалhан юм. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, механизаторнууд, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд олоор дуталдадаг болобо. Тиимэhээ партиина органууд эхэнэрнүүдэй дундаhаа хүтэлбэрилэгшэдые, механизаторнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулба. Энэ талаар Ивалгын аймагта ямар хүдэлмэри ябуулагдаhан байгааб гэжэ эндэ хөөрэжэ үгэхэ хүсэлэнтэйб.

МТС-үүдэй партийна организацинуудай, полит-таhагуудай хүтэлбэри доро эхэнэрнүүдэй тракторна, таряан ажалай бригаданууд, фермэнүүд эмхидхэгдэжэ эхилбэ. Дайнай жэлнүүдтэ аймаг доторо 161 хүн механизаторнуудаар хүдэлжэ байhан юм. Тэдэнэрэй 123-ниинь эхэнэрнүүд бэлэй. Удангүй эхэнэрнүүд техникэ шудалжа, колхозой үйлэдбэриин шиидхэхы гол хүсэн болоhон байна.

С. П. Танхасаевай директорээр хүдэлжэ байhан Саянтын МТС-эй Б .Дымбрыловэй даадаг эхэнэрнүүдэй бригада, Г. А. Нетесовэй директорээр хүдэлжэ байhан Ивалгын МТС-эй А. Москвитинай бригада 1942 ондо байгуулагдаhан сагhаа хойшо ажалай үльгэр жэшээ харуулжа эхилбэ. Б. Дымбрыловэй хүтэлбэрилдэг табадахи тракторна бригада гол түлэб эхэнэрнүүдhээ байгуулагдаhан юм. Бадма-Ханда Дымбрылова, Цыбик-Дари Жамбалова, Ринчин-Цыбик Раднаева, Гарма Зодбоева, Пунцык Бимбаева, Цымпил Доржиева болон бусад бригадын бүридэлдэ ородог hэн. «Фронтдо хэрэгтэй хадань — бүхы юумэ хэхэбди» гэhэн уряа доро тэдэнэр бултадаа ажалладаг hэн. Үнэхөөрөөшье, бригадын гэшүүд жэлhээ жэлдэ механизаторай дүршэлтэй болоо, республика соогоо суурхаhан юм. Дайнай жэлнүүдтэ залуу басагад жэлэйнгээ даабари дунда зэргээр 120—130 процент дүүргэдэг байгаа.

МТС-эй бусадшье механизаторнууд оролhото ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, нүхэдэйнгөө дундаhаа шалгардаг hэн. Цырен-Даши Бимбаев, Дынцыма Будаева, Чойнзан Сандуев, Дари Бадмаева, Цыбик-Ханда Банзаракцаева гэгшэд тэдэнэрэй тоодо оролсодог бэлэй. Имагтал эдэ нүхэд хабарай тарилгын үедэ үдэр hүнигүй ажаллаха гэhэн үүсхэл гаргаhан юм. Энээнэй ашаар Саянтын МТС социалис мүрысөөнэй дүн согсолходо республика дотороо түрүү hууринуудай нэгые эзэлээд байгша hэн. Жэшээлхэдэ 1943 ондо трактораар хэхэ хүдэлмэриин түсэб дүүргэхын түлөө дэлгэрhэн мүрысөөндэ тус МТС республика соогоо нэгэдэхи hуури, Союз соо гурбадахи hуури эзэлжэ, СССР-эй Наркомземэй 30 мянган түхэригэй мүнгэн шанда, тиихэдэ 1944 ондо техникэ заhабарилха хүдэлмэриин дүнгөөр СССР-эй Наркомземэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта, 20 мянган түхэригэй мүнгэн шанда хүртэhэн байха юм.

1948 ондо ороhо тарянанай баян ургаса хуряаhанайнгаа түлөө Саянтын МТС-эй түрүү механизаторнуудай Советскэ Союзай орден, медальнуудаар шагнагдаhаниинь гэнтын, ушар бэшэ hэн. Гансахан Саянтын МТС-hээ 11 хүн иимэ шагнал хайрада хүртэhэн байгаа. Тэрэ тоодо, Бимба Дымбрыловтэ Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо hэн.

А. Москвитинай анхандаа даадаг байhан, hүүлдэ А. Стрельцовагай хүтэлбэрилдэг болоhон эхэнэрнүүдэй бригада (Ивалгын МТС) эсэшэ сусашагүй ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг бэлэй. Энэ комсомол-залуушуулай бригада түсэб даабарияа үлүүлэн дүүргэжэ, тракторнуудые шанар hайнтайгаар заhабарилжа, бусадай дундаhаа шалгардаг, социалис мүрысөөнэй дүн согсолходо аймаг соогоо түрүү hууринуудай нэгые эзэлээд байдаг hэн. Эрхимүүдэй тоодо ороhон тус бригадын механизаторнууд Гурульбын, Ивалгын сельскэ Соведүүдэй харьяата колхозуудые хангадаг байгаа. Варвара Хохлова, Пелагея Хохлова, Лида Загузина, Сыремжит Лодоева, Бимба Тогошеева, Анастасия Чернышева гэгшэд ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг бэлэй. Тэдэнэрэй олонхидынь мүнөөшье түрэл нютагтаа ажаллаhан зандаа. Жэшээлхэдэ, Бимба, Тогошеева, Сыремжит Лодоева гэгшэд Ивалгын ОПХ-гай 3-дахи отделенидэ hаалишадаар, Лида Загузина «Байгал» гэжэ hуралсалай ажахыда туралшанаар хүдэлнэ.

Дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ малшад, hаалишад даажа абаhан хэрэгтээ үнэн сэхээр хандадаг, таряашад, механизаторнуудhаа дутуугүй ажалладаг hэн. Тэдэнэр орондоо, армидаа, мал ажалай продукт жэл бүри ехээр үгэдэг бэлэй. Ленинэй, Кировэй Ждановай, Маяковскиин, «1-ое Мая», «Улаан Оронго», «Коминтерн» колхозуудай hаалишад hү ехээр hаадаг, малаа гарзагүйгөөр түлжүүлдэг, хонишод нооhо ехээр хайшалдаг, гахайшад миха ехээр абадаг байhан юм. Цыбикова, Бадмаева, Москвитина, Калаганская, Налетова, Овчинникова гэгшэд эрхим малшад байhанаа харуулаа hэн.

Аймагай hургуулинуудай багшанар, hурагшад хүдөө ажахын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байhан. Багшанарайнгаа ,үбгэдэй хүтэлбэри ,доро ажалладаг эдиршүүл үбhэ хуряалгын үедэ гол хүсэниинь болоод байдаг hэн. Социалис мүрысөөн hурагшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэдэг байгаа. Мүрысөөнэй дүн гаргахада Краснояровскын дунда, Ключевскын эхин шатын, Доодо-Ивалгын hургуулинуудай hурагшад түрүү hууринуудые эзэлдэг байhан юм. Илангаяа Краснояровскын дунда hургуулиин hурагшад жэлэй туршада 130—200 ажалта үдэр олодог hэн. Тиихэдэ нэгэ колхозник жэл соо 120 ажалта үдэр олохо уялгатай байгаа. ВЛКСМ-эй обкомой болон Буряадай АССР-эй Наркомземэй мүнгэн шанда тус hургуулиин хүртэhэниинь гайхалгүй. Тэрэ республикын hургуулинуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ гурбадахи hуури эзэлдэг байhан.

Дайнай жэлнүүдтэ Ивалгын аймагай колхозуудай баян ургаса хуряаха хэрэгтэ эдэ бүгэдэ нилээд ехэ нүлөө, туhа үзүүлhэн байха. Аймагай ажахынууд хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха даабарияа сүм дүүргэдэг бэлэй. Хартаабха, овощ, үбhэ, Улаан Армида эльгээхэ даабари болзорhоон урид дүүргэгдэдэг hэн.

Партийна, комсомолой организацинуудай нинтэ-эмхидхэлэй хүдэлмэрие hайнаар ябуулhанай ашаар амжалта туйлагдаа гэжэ эндэ тэмдэглэмээр, Үнэхөөрөөшье, партийна болон комсомолой хүтэлбэрилэгшэд эмхидхэхы, элсүүлхы хүсэн болоод байhан юм.

Дайнай жэлнүүдэй үеын архивай документнүүдые хаража үзэхэдэ партиин Ивалгын райком хүшэр хүндэ жэлнүүдэй эрилтэдэ таарахаар нинтэ-агитационно хүдэлмэри ябуулhан байдаг. Совет патриотизмын үзэл сурталтайгаар, Эхэ орондоо дуратайгаар, дайсадые үзэн ядаха мэдэрэлтэйгээр ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулдаг hэн. Булад хатуу журамтай, хёрхо hэримжэтэй, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ эрмэлзэлтэй байхыень колхозник бүхэндэ заабарилан ойлгуулдаг бэлэй.

Иимэ нинтэ-политическэ хүдэлмэри ябуулhанай ашаар партиин райком арад зоной ажалай эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлжэ, фронтдо туhалха гээшые хүн бүхэнэй нангин уялга гэжэ ойлгуулжа шадаhан байха юм.

Эхэ оронойнгоо үндэр шагналда хүртэhэн баян ургасын эзэд нютагай зоной дундаhаа урган гараhан байна. Жэшээлхэдэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Ивалгын аймагай гурбан таряашанда Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоhон юм. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, тракторна бригадын бригадир Б. С. Дымбрылов, таряан ажалай бригадын бригадир Б-Ц. Т. Тугутов, звеньевод Е. Трубченинов гэгшэд болоно. Тэрээнhээ гадна, ороhо таряанай баян ургаса ургуулhанайнгаа түлөө 50 хүн Советскэ Союзай орден, медальнуудаар шагнагдаа бэлэй.

В. БАЛЬЖИЕВ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ПОЛЬШЫН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА.

Гданьск хотын Хойто порт үргэдхэгдэжэ байнхай. Эндэ нефть буулгаха пирс баригдана. Энэ пирсдэ жэл бүри 6 миллион тонно шэнгэн түлишэ буулгагдахаар хараалагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: портын барилга.

ТАСС-ай фотохронико.

РАССКАЗ

Ардан АНГАРХАЕВ

АЛТАН

ТҮНХЭН мүрэнэй эрьедэ модон гэрнүүд үйлсэлэн hубаринхай. Тэдэнпээ холошог таhарhан налшагархан нэгэ хуушан урса соо hахал hамбайдаа дарагдашаhан, туранхай хүн орон дээрэ хүндөөр, игсуунаар уухилжа хэбтэнэ. Нимгэхэн хүхэ зубхяа нээхэдэнь, хонхойшоhон улхархай сооhоонь дэмырhэн нюдэд ялалзажа, омоголтоhон уралнуудынь:

— Ши гүш даа, Марья? Дэмы ерээш... Хуби заяамнай иимэ талаангүй байшоо... Яба, яба, яба! Марья яба даа... Харуулшан ерэбэ!.. Ябыш даа түргэн!.. Ай, түрмын харуулшан... Буугайнгаа хүрзөөр Марьяын үбсүү сохижо. унагаажархиба... Ай, бурхан! — гэжэ шэбэнэнэ.

Гансаарханаа ажаhуудаг байhан хүнэй бодолнуудынь тэрэнэй мэдэрэлээ алдахада игэжэ аманhаань мултарна.

— Шоён, hайнши даа... — гэзд, тэрэ саашань шэбэнэнэ. — Тэндэ эсэшоод, хүлөө хухаршоод, туража үхэхөө хэбтэхэдэмни олоош... Аминемни абараашь... hайн даа... Бү уйла... Харин би энэ баярлаhандаа уйлажа байнаб... Тэрэ жалга соош намайе юу хараа гэжэ hананаш?.. Оо!.. Теэд би тэрээн тухай хэндэшье хэлээгүйб, Швигельдэшье... Ашаанайнь сарнуудые туугаад, Монголhоо Эрхүү орохоо болёоб... Швигель, шинии хүлhэншэ туhамаршан болохогүйб!.. Никанор нангин эсэгэдээш хэлээгүйб... Ах, хүбүүтэй hайб... Ах, Марья... Ондоо хүндэ юундэ хадамда гарашообши даа?.. Али тиигэхэдэ түрмын үүдэндэ... Алууршан...

Тэрэ хүнэй игэжэ шэбэнэхэнь hулара hуларhаар таhалдашаба. Томо гэгшын үхэр хулгана хана дамжан гараад, шэрээ дээрэнь буушана. Хамарайнгаа hахалые хүдэлгэнэ, нишэ тиишээ гүйбэшье, хилээмэнэй бутархайнуудые олобогүй. Хэдэн үдэрэй саада тээ hүүлшынхеэ түүhэнээ мартаа ха...

Энэ үедэ гурбан мори хүнгэн тэргэдэ хүллэhэн хүн үндэр дабаан, үргэн голдо торонгүй hахы hалаг табилуулан, тэрээхэн сэлеэндэ дүтэлжэ ябана. Тойроод ургаhан мундуу нарhадые, тэрэнгиин hөөгүүдые, тэндэхэнэ дуугаралдаhан бишыхан шубуухайнуудые, талмайхануудта долгилhон сэсэгүүдые анжарнагүй; модоной үндэhэд, шулуун дээрэ мөөрнүүдэй дондорходо хамаарханагүй: тооhото харгы урдаа шэртэhээр, урсахан гэртэ дүтэлжэ ерэнэ.

Жолоошондоо нэгэшье үгэ хэлэнгүй, хубсаhанайнгаа шорой тооhо гүбиншьегүй тэрэ хүн үүдэ хахинатар нээбэ.

Шэрээ дээрэхи ноохой нобшо соо тугаарай дэмыржэ хэбтэгшэ хүнине обёорходоо залд гээд, hудалыень түргэхэн бариба. Теэд тэрэнэй мүльhэн хүйтэн сарбуудань нэгэшье сохисо үзэгдэбэгүй.

Ойгоо гутаhандаа юм гү, сүхэрэнгеэр нёлбожорхёод, удаахан эрьелдэжэ, богоhо дээрэнь газаашаа, баруун зүг хараад hуушана. Ямаршьеб баригдашагүй нэгэ хүсэл тэрэнэй шарайда орьёлон ерэжэ байгаа hэн.

ЭРХҮҮ хотын гол үйлсэнүүдэй шулууншье, модоншье байшангуудай дунда Байгалай хойто бэеын алтанай уурхайн эзэн байhан Кузнецовой гэр оршодог. Тэрэнэй дүтын хүн боложо шадаhан Шнелль зөөлэн креслэ соо налайшанхай, паалан аягатай хитад сай үе-үе hорон хөөрэнэ:

— Эсэгэтээ Бавари, уугаи нютагынь, ошолдоходоо баар соо хүнүүдэй томо дуб столой савна hуугаад, пивэ уухые хараа бэлэйб. Үхибүүн шахуу ябагдаа hэн тиихэдэ. Тэрэ амтатай шүүhэн үгы, муул байна даа. Хэзээ эндэ тэрэ пивэ ууха жаргал ерэхэ гээшэб... Бүтүү, бүглүү хизаар... hармагшанhаа холо ошоогүй эндэхи зон хүл дороо хэбтэhэн алта тонгойжо абанагүй Ажал хэжэ шаданагүй. Тэнэгүүд... Хара хүдэлмэридэ hургабал, миинтэ гарнууд...

Шнелльhээ холохоно, матамал креслын түшэлгэ гараараа тулгалаад, залуухан хүбүүн урда ханадахи таг дээгүүр табяатай элдэб янзын шулуунуудые нюдөөрөө нэгэ нэгээр шэнжэлэн: «Шашаг... Мэдээжэ юумэн тухай амаа булюудэнэ. Немец хэнhээшье хомхой, ойгоо гутахаар гэжэ граф Толстой бэшэхэдээ зүб байгаа. Европо дурдахадань, Германи гэhэн удхатай. Рур... Ураал дурдаагүйл... Өөрөө Ураалда ород хилээмэ, гахайн өөхэ, үндэгэ зоогложо, борьбоо үндыhэн аад, нюhаа аршажа шадаха болоогүй ябахадаа. Бавари ошоhониинь, пизэ ууhаниинь тэрээндэ үнэтэй, — гэжэ тэрэ Шнелльдэ дурагүйдэнэ.

Зариман шулуу нүүрhэ, нефть, түмэрэй, зэдэй эула газарhаа малтажа, тэрэнээ буйлуулжа гү, али худалдажа алта мүнгэн болгоно. Харин нүгөөдүүлынь шарахан металлые сэхэ олоно байдаг. Гэбэшье тэрэниие ашаглажа шадаха хэрэгтэй.

Шнелль аягатай сайгаа орхижо, урагшаа үгсын, залуу нүхэртөө хандаба:

— Манай эзэн Кузнецов нэгэтэ аянда ябатараа хэрэгтэй хүмни ехээр үбшэлөө гэжэ Култукта дуулаад, моринон хурдаар Түнхэн шамдаhан байгаа. Хүрэжэ ошоходонь ноохи хаатаржан үбгэн Дёмин үхэшэhэн байгаа. Ори гансахан хүүрhээ бэшэ, юушье олоогүй. Александровска централ түрмын таmahaa тэрьедэхэдээ бүхы хүсэ шадалаа тэрэнь дууhаhан байгаа аабза. Буса түрэлтэнэй нэгэнэй оложо, Түнхэн асараагүй hаа, хирээ турлаагай хүнэhэн болохо hэн. Теэд Демин энэ дэлхэйн эгээн ехэ баяшуулай нэгэн болохо аад, эрхэ сүлөөhөө бэшэ юумэ бододоггүй байгаа. Тэнэжэ, тэрьелжэ ябатараа олоhон баялиг тухайгаа гансаараа мэдэдэг аад, тэрэнээ хэндэшье хэлэнгүй, хара газар руу орошоо, — гэзд, Шнелль тон ехээр эбдүүсэн, креслынгээ түшэлгэ хахинуулба. — Тэнэг, шадалгүй тэрэниие гайхаад яхамнайб. Зүгөөр... Манай Кузнецов бэдэрэлгын бүлэг эмхидхээд, тэрэнээ өөрөө толгойлоод, таамагаар шахуу Зүүн Саяанаар зайhаар, оложол hалаа!.. Тиигээд тэрэнэйнгээ урые үзэнгүй баhа үхөө. Кузнецовой муу hанаанhаа боложо, алтанай газарые ондоо хэншье хадуужа шадаагүй. Олон зон дэмы зобоо... — Шнелль толгойгоо ганхуулан, үрөөhэн гараараа сайгаа абажа hоросогоон. — Зүгөөр тэрэ алтата жалгын али багта ямар нютагта оршодогыень тухайлнабди. Ойро тойрондо бидэнhээ бэрхэ алта бэдэрэгшэд үгы... ойлгоно гүш? Дэлхэй дээрэхи алтаар баян жалганудай нэгэнэй эзэн болохобди!.. Урдамнай юунэй хүлеэжэ байhые мэдэ! Бүхы Росси манда уйтарха. Демидов мэтэ худал мүнгэ дархалхагүйбди. Үргэн дэлисэ харуулхабди. Ураалhаа наашаа, Байгал тойроhон, Нэршүүгэй, Яхадай алтанай уурхайнуудые мэдэлдээ абахабди... Азида алтанай импери байгуулхабди. Чингисэй зүүдэлээгүй баян импери... Эгээл тиигэхэдэ Крупп мэтэ томошуулаар нэгэ шэрээдэ hуугаад хаарталдахаш. Тиимэ гү? Петр? Петр гэжэ гоё нэрэтэйлши... Голландяар ябажа, ухаагаа, арга шадалаа мүлихэдөө шинишье зүб харгы баряаш! — гээд, Шнелль мүнөө хэлэhэндээ өөрөө ехээр этигээшьегүй hаа, хомхойгоор нюдэө ялалзуулhаар бодожо, залуу хүбүүнэй мүр дээрэ гараа табиба. — Аргагүй томо компани байгуулхабди, — гээд, тэрэ саашань хэлэбэ. — «Компани Шнелль-Новиков». Хадын техник болоходоо, энээн тухай зүүдэлээгүйш. Ураал дээрэ намтай золгоходоо таагаагүйш. Харин би ходол өөрынгөө жаргалай одондо найдагшаб...».

«Деминой алта бэдэрэе гэхэшни гү даа? «Компани Шнелль-Новиков»... Хүсэмнай хаанаб? Кузнецовой зэргэ зөөритэй hаа. Али Кузнецовойнгоо hамгантай, эгэшэшье hаань, гэрлэхэ түсэбтэй гүш? Али немец зангаараа бардамлана гүш? Далан хадын саанахи Деминой алтые алтан болгохын түлөө ехэл алтан хэрэгтэй. Алтан, алтан, алтан... — гэжэ хүбүүн бодомжолбо. — Бараглахада, ши, Шнелль, эндээ сайгаа ууж hуухаш. Би бэдэрхэб, би алта олохоб. Ши тэрэниие жаргалайнгаа одон болгохош. Үлөөдэhэн, дутаадаhан минии хубида хүртэхэ. Хургаа тойруулан намай мэхэлхэш. Теэд харуужабди... Энэ немецтэ амар абтахагүй бэзээб».

Тэрэнэй хараса таг дээрэхи шулуунуудые шэнжэлэ шэнжэлhээр, нэгэн дээрэнь тогтошобо. Алтанай шулуун! Хэбэрынь, Деминой жалгаhаа олдоhон лэ ха... Түргэхэн тэрэниие абажа:

— Гансал Ородой газарта иимэ алтан байха даа! — гэжэрхибэ.

...ПЕТР Новиков Шумааг. Китой голнуудай уhаяа абадаг hалаа, хүндынүүдээр хоёр гурбан жэлэй туршада хээлэхэсэ хээлэбэ. Үдэр хоногуудай ошоходо, хада тайгын хуушан хэбээрээ үлэдэгшье hаа, хүнэй ажабайдал тиимэ бэшэ: дэлхэйн нэгэдэхи дайн .Европын үбсүүндэ носожо, Новиков сэрэгтэ татагдаа hэн. Вокзал дээрэ Шнелль тэрэниие арай гэжэ бэдэржэ олобо.

— Дайнда хүсэтэй талань иладаг юм. Тэрэшни ажабайдалые урагшань түлхидэг. Хооhон шоройhоо алта илгаhандал, hайень элирүүлжэ, мууень шүүдэг, — гэжэ хөөрэлдөөгөө эхилhэн аад, Новиковто таарахагүй юумэ хэлэбэб гэжэ ойлгожорхибо ха, нюураа уршылгажа. — Дайнай газарhаа эдэ хүбүүдэй бусаха, үгынь мэдэгдэнэгүй, — гээд, хөөрөөгөө гансата хубилгажа, хулгай нюдөөрөө тэрэниие адаглан hугадажа, сүлөө газарта абаашаад, — Петя, ши ябахынгаа урда тээ намда юумэ хэлэхэ ёhотойш! — гэбэ.

— Юу?

— Петя, гэрлэжэшье үрдибэгүйш. Уйлаhаар шамай үдэшэхэ хүн үгы. Эхэ эсэгыешни халажа абаhан хадаа би шамайгаа үдэшэжэ байна гээшэб, — гэжэ Шнелль арhан ялагар дэгэлэйнгээ халааhанhаа саган пулаад гаргажа, нюдэндээ нян, — Петя, бишни гансаардашабаб, — гэжэ hугшарба. — Шиниингээ дайнhаа ерэтэр, бурханай абаралаар... Маанадай дунда ямар нюуса байхаб... Шумааг тухай, магад, юумэ захижа болохо гүш?

Новиков ойлгожорхибо. Сухигар сагаан шарайнь бүришье хүхэршэбэ. Алтан тухай мэдэхэ юумээ хэлэнгүй, арилшахань гэжэ Шнелль тэрэниие hэжэглээ ха юм.

— Амар амгалан байгыт даа!

Ондоо юумэ хүбүүн хэлэбэгүй.

Шнелль Новиковые үзэн ядангяар:

— Гүй, поезд хүдэлшэбэ... — гэнэ.

Хахасахадаа тэбэрилдэхэhээ байха, гараашье барилсангүй, вагондо hууhан Петя нэгэдэхи дэлхэйн дайе окопонууд соогуур үнгэргөөд, нэгэ мэдэхэдээ, адмирал Колчагай сэрэгшэн, поручик Новиков гэгдэдэг болобо. Тэрэнэй буугай сэмгэн Германиешье илаагүй, хаанайшье шэрээ абараагүй, үшөө Сибириин «аха толгойн» тулгууришье үни ябабагүй. Улаантанай сохисо доро Эрхүү тээшэ сухарижа ябатараа, Шнелльтэй баhа уулзашаба.

— Большевик тахалда нэрбэгдэhэн Россие бидэ өөдэнь татахабди. Хэзээ нэгэтэ Шумаагайнгаа голдо эрьежэ ерэхэбди! — гэбэ Шнелль.

— Ьирахаа болёо бэшэ аалта даа! — гэжэ Новиков түрүүшынхеэ Шнелльдэ шэрүүлхэбэ. hанал хүсэлэйнгөө хуу буруу hүрэшэhэндэ, урдахияа мэдэхэгүйдөө тэрэнэй зосоо үе үе игэжэ орьёлдог болошоо ха юм.

Үнэхөөрөөшье, Шнелль хилэ дабажа, зугадаха баатай болоо hэн. Харин Новиковой отряд улаантанhаа тэрьелжэ, хада шэлэнүүдые дабажа, Монгол тээшэ шэглэбэ. Теэд хатуу шэрүүн байгаали тэрэнэй отрядые буу жадаhаа өөрэгүйгөөр хороожо эхилбэ. Уур сухал, гэмшэл, арсалдаан түргэдэжэ. hалаха hандархын тэмдэг бии болоодхибо.

— Поручик Новиков, — гэжэ нэгэтэ отрядай удамарша капитан нюусаар хандаба. — Хэнэйшье ойлгохоор, шархатаhан, эсэшэhэн хүнүүдэө шэрэжэ hаатаха болоо hаа, бултадаа үлэн шоной хоол болохомнай. Ши, хадын техник, газараа мэдэхэ хүн байнаш, дүтыень хаража, Монгол хүрэхэ тухай бодоё!

— Үгы даа, нүхэдөө хаяхагүйб, — гэбэ тэрэ. Новиков үгэhөө арсадаггүй, сухаридаггүй юм. Игэжэ арсахадань капитан барагад гэжэ, ташуур буу соохи үлэжэ ябаhан hомонуудайнгаа нэгээр тархииень сорьёжорхихо гэжэ бодобо. Теэд газаршагүй болохоhоо айшаба.

Нэгэтэ үглөөгүүр Новиков отрядаингаа урда уруу дүрууухан hалиржа ябаба. Тэрэнэй бодоошоор, нэгэ бишыхан хадын хушуунай дулаахан үбэр дүтэлөө. Тэндэ хүрэжэ амархаар hэн. Теэд хоёрдохи үдэрөө хүрэнэгүй. Төөришэhэниинь лабтай. Эсэжэ үлдэжэ тулишаhан зон муу юумэнэй тохёолдоhые сэдьхэлээрээ мэдэржэ, Новиковые заримдаа бурхандa найдан шүтэhэндэл, үгышье hаа шүдхэрые үзэн ядаhандал адаглана..

Тэдэнэр hүбэшье үгы шахуу, эгсэ түхэреэн аяга мэтэ жалга уруу орожо эхилбэд. Обор тобор шулуунууд, хальтируухай... Новиков хүлөө алдажа гэшхээд, үбшэнтэйгөөр унашаба. Саг зуура үбдэгэйнгээ шархирхаа болихыень хүлеэжэ хэбтээд, үндыхэдөө, дахяад гэдэргээ hуушаба.

— Поручик, яагаабши?

Капитанай үгые дуулабагүй. Новиковой нюдэдынь шанха дороо нэгэ шулуунда эльбэдүүлшэhэндэл, hаланагүй.

— Поручик! Бодо бод! Би захирнам! — капитан хажуудань ерэжэ, hөөлдэнгир, хоолойгоо шахаба. Теэд Новиков хүдэлбэшьегүй. Тиигэхэдэнь гэнтэ hалд гэжэ, hалганаhан гараараа хоёр ээмhээнь угзаран гуйба:

— Поручик... Новиков!..

— Танай үндэр түрэлтэ... Капитан... — гэбэ урдаhаань поручик. — Эндэhээ ябаябди... Хүнэhэ, hомо суглуулжа аба!..

Игэжэ отрядай ноёд тэдэндэ найдажа ябаhан зонуудые туража, төөрижэ үхэхыень хаяжархёод, алтанай түлөө хара амяа абархаа арилшоод hэн.

ШОЁН үбгэн агнажа ябатараа тэнхээ тамираа алдажа, араг яhан мэтэ болошоhон хоёр ородые оложо, асарба.

Дэжэд басаганиинь иимэ хүнүүдые үзөөгүй аад, сошобо, hонирхожо, холоhоо шэртэжэ эхилбэ. Хөөрэлдэхэ тухай hанахаhаа байха, дүтэлдэгшьегүй hэн. Тэдэнь түрүүшын үдэрнүүдтэ үгэ дуугүй шэнэhэдэй шэлбэhэн, ангай хаягдаhан арhан дээрэ хэбтэдэг аад, хонохо бүреэ тэнхээ орожо, ойлгохогүй хэлэн дээрэ шолшогонолдодог болошобо. Эсэгэнь тэдэндэ түбэгшөөhэншье, айhаншье, баярлаhаншье хэбэртэйгээр хандадаг hэн. Тиигэбэшье тэдэниие этигэлгүйгөөр, шоо үзэhэншүүгээр харана гэжэ Дэжэд тухайлдаг болобо.

Нэгэ ородынь балгаhанай ойро тойронгоор ябажа эхилхэдээ, хадын горхон сооhоо элдэб янзын ялагархан шулуунуудые түүгээд, шүбгөөр нүхэ гаргажа холбоод, гоёхон зүүдхэл хэжэрхибэ. Ягааншье, хүхэшье, ногооншье, сагааншье, hааралшье, hудалтайшье, түхэреэхэншье, гонзогорнуудшье, хабтагарнуудшье шулуухануудые үлхэжэрхихэдэнь, хорхойтоhон Дэжэдые хургаараа дуудаба. Тиигээд hууриhаа хүдэлхэгүйдэнь бодожо, ойронь ерээд хүзүүндэнь зүүлгэжэрхибэ.

Мүлюун, хүндэ шулуунуудай хүзүүень орёожорхиходонь, юундэшьеб, могой hанагдажа, Дэжэд тэрэниие түргэн хобхо татажа, ээжэнэйнь урдаhаа шэдэжэрхёод, бургааhа руу гүйжэ орошобо. Хэды соо ой соогуур ябажа зүрхөө дараад, балгаандаа ерэхэдэнь, мүнөөхи ородынь хэhэн зүүдхэлээ зүүжэрхинхэй, газар дээрэ хэбтэбэ. Аняатай нюдэдhөөнь нулимса дуhаба. «Би гомдохообоб», — гэжэ бодоходонь Дэжэдэй досоо харлабашье, ехэл жэгшүүритэй байба: эрэ хүнэй уйлахые үзөөгүй.

Энэ ород нэгэтэ:

— Маанадые Монгол гаргажа үгыш, — гэжэ эсэгыень гуйба. — Дүтын сэлеэндэ абаашажа, юрын нэгэ таряаша хүнэй хубсаhа оложо үгэ. Хэрбээ тиимэ туhа хүргөө hаашни, хожомоо шамайе тон ехэ баян болгохоб! — гэбэ.

— Яагаад? — гэжэ үбгэжөөл асууба.

(Түгэсхэлынь хожом гараха).

СПОРТ ═══ СПОРТ ═══ СПОРТ

ФЕХТОВАНИ. Спортын энэ зүйлөөр дэлхэйн XXXII чемпионат Венгриин ниислэл — Будапешт хотодо болоно байна. Совет Армиин офицер Владимир Назлымов һэлмээр тулалдан мүрысэхэдөө, алтан медальда хүртэбэ.

Владимир Назлымов командын бүридэлдэ орожо, дэлхэйн ба Олимпиадын чемпион нэгэнтэ бэшэ болоно, медаляар шагнагдаа һэн. Тэрэ 1971, 1975 онуудта СССР-эй арадуудай спартакиадануудта илажа гараһан байгаа. Тиин мүнөө тэрэ дэлхэйн түрүүшын саблист болобо.

Рапиристнүүд командаараа мүрысэжэ захалба. Совет спортсменүүд Иранай, США-гай командануудые илажа, түгэсхэлэй мүрысөөнэй дүрбэнэй нэгэ хубида гараа.

ТОБШОХОНООР...

СПАРТАКИАДА. СССР-арадуудай зунай VI спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөнүүд бүхы орон доторнай болоно байна. Эдэ үдэрнүүдтэ Ленинград, Ригэ хотонуудта түгэсхэлэй нааданууд үнгэргэгдөө. Бүхы 15 союзна республикын ниислэл хотонуудта, мүн Ленинград ба Каунаста түгэсхэлэй мүрысөөнүүд эмхитэй һайнаар эмхидхэгдэһэн байна. Спортын 25 зүйлөөр мүрысөөн үнгэргэгдөө. Сэхыень хэлэхэдэ, хүнгэн атледүүдэй мүрысөөн Москвада болохо юм.

Даб дээрэ манай эгээн ехэ союзна республикын — Россин Федерациин суглуулагдамал команда эрхимлэжэ ябана.

ШАЙБАТАЙ ХОККЕЙ. Нигэһээр хоккей наадан эхилжэ, спортын энэ зүйлдэ дуратайшуулые баясуулхань. «Советский спорт» газетын шанда хүртэхын түлөө мүрысөөн августын 24-һөө 30 болотор үнгэргэгдэхэ. Совет түрүү бэрхэ командануудтай хамта Польшын, Румыниин, Швециин, Финляндиин суглуулагдамал болон клубуудай команданууд Ленинградта, Ригэдэ, Киевтэ, Череповецтэ наадаха байна.

1973—1974 онуудай Европын чемпионуудай кубогта хүртэхын түлөө түгэсхэлэй нааданууд августын 22-то Пардубицада, сентябриин 2-то Москвада болохо юм. Эндэ ЦСКА Чехословакиин «Тесла» командатай уулзаха. 1974—1975 онуудай Европын чемпионуудай кубок эзэлэлгын мүрысөөнэй хахад финалай нааданууд сентябриин 1-дэ Москвада, сентябриин 3-да ГДР-тэ үнгэргэгдэжэ, «Крылья Советов», Вейсвасерай «Динамо» команданууд уулзаха байна.

«Известия» газетын шанда хүртэхын түлөө мүрысөөн уласхоорондын эгээл ехэ наадануудай нэгэн гэжэ тоологдохо. Энэ мүрысөөн декабриин 14-һөө 21 хүрэтэр болохо юм. СССР-эй, ЧССР-эй, Швециин, Финляндиин суглуулагдамал команданууд, тиихэдэ США-гай хоккеистнүүд энээндэ хабаадахаар хүлеэгдэнэ. Команда бүхэниинь дүрбэн наада үнгэргэхэ.

СССР-эй суглуулагдамал команда февралиин 3—14-дэ Инсбругта Олимпиин наадануудта, апрелиин 8—25-да Катовица хотодо дэлхэйн чемпионадта хабаадаха байна.

Мүльһэн дээрэ наадагдадаг хоккейн уласхоорондын лигиин һунгалта үнгэргэхэ конгресс байгша оной июлиин 18-һаа 26 болотор Швейцариин Гштат хотодо зарлагдаха юм. Канадын, Америкын, Швециин, Финляндиин түрүү бэрхэ бүхы командануудые дэлхэйн ба Европын чемпионадуудта хабаадуулха тухай асуудал эндэ зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

(ТАСС).

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» июлиин 16-да Москвада үнгэргэгдэһэн 26-дахи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 9 (барилдаан), 19 (академическа һэлюурдэлгэ), 27 (мотоспорт), 28 (стол дээрэ наадагдадаг теннис), 29 парашютна спорт), 48 (шатар);

«Спортлото-2»: 11 (велоспорт), 18 (городки), 19 (академическэ һэлюурдэлгэ), 40 (туризм), 43 (фехтовани), 27 (мотоспорт).

ҺАЙН ҺАЙХАН ЗАНШАЛААР

Совет арадай ажалай, сэрэгэй-патриотическа заншалаар залуу үетэнние хүмүүжүүлхэ талаар Улаан-Үдын аймагай Дээдэ-Саянтын интернат һургуулиин багшанарай, хүмүүжүүлэгшэдэй, һурагшадай ябуулжа байһан хүдэлмэри тухай, тэдэнэй эльгээһэн хэдэн материал эндэ толилнобди:

З. САЖИНОВ, Дээдэ-Саянтын интернат-һургуулиин директор:

Үнгэрһэн һуралсалай жэл Совет арадай һаруул һайхан һайндэр — Илалтын 30 жэлэй ойе угталгын туг доро үнгэргэгдөө. «Салют, Илалта» гэһэн уряа доро «Хэзээдэ бэлэн» гэжэ Бүхэсоюзна пионерскэ марш доро ябуулагдаа. Тэрэнэй бүхы ябаха замуудынь алдарта Илалтын һайндэрые жэшээтэ һайнаар угталгада, һурагшадые ахамад үетэнэй байлдаанай ба ажалай баатар габьяага ябуулгануудтай танилсуулан, тэрэ үльгэр жэшээгээр һурагшадые хүмүүжүүлгэдэ зорюулагдаһан байгаа.

Манай һургуулиин пионернүүд, комсомолшууд энэ түүхэтэ һайндэрые ажалай эрхим амжалтануудаар угтаха гэһэн бүгэдэ арадай хүдэлөөндэ хабаадалсан, өөһэдынгөө хубитые оруулалсахые эрмэлзээ.

Пионерэй, комсомолой эмхинүүдээр дамжуулан, патриотическэ болон интернациональна хүмүүжүүлгэдэ, хизаар ороноо шэнжэлхэ хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулагдана, олон түрэлэй ажал ябуулагдана.

Эдэ ажалые эмхидхэн ябуулха талаар манай олохон багшанар нилээд дүршэлтэй болонхой. Багшанар Г. П. Шишмарева, Н. К. Алексеева, Г. Н. Брянская, Е. В. Фролова, Н. И. Татаурова, Т. Б. Убугунова, А. Н. Ринчинова болон бусад эдэбхитэй һайнаар ажаллана.

Н. ТАТАУРОВА, хүмүүжүүлэгшэ:

Бэдэрэлгэ, бэдэрэлгэ... Һургуулиимнай комсомолой организациин секретарь Валерий Шанюшкинай хүтэлбэрилдэг бэдэрэлгын бүлэг хоёрдохи жэлээ ажаллажа байна. Эдэнэр Дээдэ-Саянта тосхоной анха байгуулагдаһан түүхэтэй танилсалгаар өөһэдынгөө ажал ябуулгые эхилээ һэн.

Тус тосхоной үнгэрһэн үе, хүн зоной ажабайдал, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэхи ажал хэрэгүүд тухай тон һонин юумэнүүдые граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнуудта хабаадагша Х. Т. Дмитриев хөөрэжэ үгэһэн байна. Бэдэрэлгын бүлэгтэ хабаадагшад тосхоной айлнуудта орожо, һонирхолтой элдэб бэшэг, документнүүдтэй, фото-зурагуудтай танилсаһан, фото-зурагуудые буулгажа абаһан, дайнда хабаадагшадай нэрэ обогые бэшэжэ, тэдэнэй алдар габьяата хэрэгүүдые тодоруулан тодорхойлоо. Эдэ материалнуудаараа комсомолшууднай нютаг ороноо шэнжэлхэ музей һургуулидаа эмхидхэнхэй.

Н. АЛЕКСЕЕВА, һургуулиин ахамад хүмүүжүүлэгшэ:

Һурагшадай сэрэгэй патриотическа хүмүүжүүлгэдэ горитой анхарал табигдана. Энэ хүдэлмэри пионерэй отряд бүридэ, дружинада ябуулагдадаг. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай ветерануудтай уулзалга олон удаа эмхидхээбди. Дайшалхы алдар габьяагай таһалга һургуулидаа бии болгожо, дайнда хабаадагшад тухай, байлдаанда эрэлхэг зориг, шэн габьяа харуулһан. Алдар солын орденоор шагнагдагшад тухай, мүн герой-пионернүүд тухай материалнуудые суглуулан бэлдэжэ, үзэмжэтэй зохидоор тэндээ табяабди.

«Интернациональна хани барисаанай клуб», «Минии Буряад орон», Ленинскэ комнато, «Космос ба хүн» гэһэн темэнүүдээр һонин материалнуудые суглуулан, һайханаар шэмэглэгдэһэн булангууд эмхидхэгдээ.

Пионернүүдэй отрядай сборнуудые үе сагай байдалтай зохилдуулан, Эхэ ороноо хамгаалгын хэрэгтэ шэн габьяа, баатар зориг харуулһан байдалһаа темэнүүдые абажа, һайса бэлдээд үхибүүдтэ үльгэр жэшээ, сэдьхэл бодолдонь хадуугдахаар үнгэргэдэг байнабди.

Пионернүүдэй сбор, уулзалга үнгэргэхэ бүридөө тэрэ сборой темэдэ зорюулан зохихо материал, фото-зураг, һайханаар табижа, һургуулиингаа залые шэмэглэдэг, ханын газетэ гаргадаг заншалтайбди.

АКАДЕМИК В. А. ОБРУЧЕВОЙ ЮУМЭНҮҮД

1892 ондо Хяагта ерэхэдээ, В. А. Обручев тэрэ үедэ һаяхан нээгдээд хүсэд түбхинөөдүй байһан научна эмхи зургаан болохо музейгээр һонирхоһон юм. Хяагта Калган хоёрой хоорондо суглуулһан хадын элдэб шулуунай коллекци тэрэ бэлэглээ. Тэрэнь академигэй түрүүшын бэлэг байгаа. В. А. Обручев 1898 ондо Байгалай зүүн бэеын нютагуудые шэнжэлхэдээ, хада хангил газарай элдэб түрэлэй шулуу суглуулһан юм. Тиигэжэ музейдэ баһа бэлэг баряа.

В. А. Обручевой анхаралай ашаар музейн библиотекэдэ иимэ номууд мүнөө хадагалагдажа байдаг: «Түбэй Ази», «Хойто-Хитад болон Тань-Шань», «Сибириин геологическа шэнжэлэл», «Сибириин геологическа шэнжэлгын түүхэ», «Сибириин геологи».

1939 ондо би Буряадай Гэгээрэлэй комиссарнадта музейн хэрэг эрхилдэг инспекторээр хүдэлжэ байгааб. Нэгэтэ Хяагта ерээб. Музейдэ ороо һэм. Экспонадуудые түрүүн тэмдэглэжэ эхилһээрнь бодоходо, 1940 ондо музейн 50 жэлэй ой гүйсэхэ юм байна гэжэ тэрэнэй зөөри бэшэдэг дэбтэртэй танилсажа һуутараа тодоруулаа бэлэйб. Улаан-Үдээ бусахадаа, гэгээрэлэй нарком байһан Г. Ф. Бахановта тэрээн тухайдаа дуулгаа һэм. Удангүй би армида абтааб.

Тиигэжэ 1940 ондо Хяагтын музейн 50 жэл гоёор тэмдэглэгдэжэ. БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй шиидхэбэреэр тэрээндэ академик В. А. Обручевой нэрэ олгогдоһон юм. Тэрээнһээ хойшо Хяагтын музей В. А. Обручевто ямар нэгэн асуудалаар ходо хандажа, тодорхой харюу, туһаламжа абадаг болоо һэн.

В. А. Обручев музейн научна хүдэлмэрилэгшэдтэй болгохо хэрэгтэ анхарал ходо хандуулдаг байгаа. Би нэгэтэ «Хяагта хотын үнгэрһэн ба мүнөө саг» гэһэн номхоноо тэрээндэ эльгээһэн хүм. 1954 оной ноябриин 23-да тэрээнһээ иимэ бэшэг абаа бэлэйб.

«Эрхим хүндэтэ Родион Филиппович!

Хяагта хотын үнгэрһэн ба мүнөө саг тухай брошюраяа, музей тухай бэшэгэй хайшалбари эльгээһэндэтнай баяр хүргэнэб. Брошюрые библиотекэдэ хадагалхыень бүхы университедүүдэй правленинүүдтэ эльгээхэ байһан байгаат гэжэ һананаб. Тиихэдээ музейдэ ямар хүдэлмэрилэгшэд хэрэгтэйб. Хяагтада ажаһуухаар арга боломжо ямар бэ, Байгалай зүүн бэеэр болон Монгол руу зундаа экскурси хэхэ аргатай гү гэһэн бэшэг ябуулалсаха юм. Тэрээгээрээ Танда хэрэгтэй хүдэлмэрилэгшэдые татажа болохот; тэдэнэр халтантуулан Забайкалиие — хүн зонойнь, байгаалиин (ургамалай болон амитадай аймаг), археологиин түүхэ шэнжэлхэ, баһа, жэшээнь, Нерчинскдэ, Петровско заводто декабристнуудай, мүн сүлжэгдэжэ гэдэ байһан ондоо хүнүүдэй ажабайдал тухай мүнөө болотор бидэ багаар мэдэнэбди. Тэдээн тухай мэдээнүүдые суглуулха һэн...»

Владимир Афанасьевичай зүбшөөлые би гүйсэлдүүлээ һэм. Баһа нэгэ зүбшөөлынь үнэтэйгөөр һанагдадаг. Буряад орон тухай хуряангы тэмдэглэл бэшэхые дурадхаһан һэн. Тэрээн тушаа иигэжэ намда бэшэһэн юм:

«...Хяагтада бодхоогдоһон А. В. Потанинагай хүшөөгэй хоёр зураг эльгээһэндэтнай Танда тон баяртайб. Буряад-Монголой хизаар ороной шэнжэлгын хуряангы тэмдэглэлэй текст бэлдэһэнээ дуулгагты, машинкаар сохюулһан тэмдэглэлэйнгээ нэгэ хэһэгые намда эльгээгты, тэрээндэтнай би оршол бэшэжэ үзэхэб. Буряад-Монголые би һайн һананаб...» Тэрэ тэмдэглэлэй бэшэг би эльгээһэн байгааб, теэд академик гэнтэ үбшэлжэ, тэрэмни оршолгүйгөөр хэблэгдэһэн юм.

Музейдэ орожо харагшад академигэй өөрын юумэнүүдые харуулыт гэжэ хандадаг болобо. Тиихэдэнь би академигтэ бэшэг бэшээд, 1950 оной октябриин 25-да иимэ харюу абаа бэлэйб:

«Эрхим хүндэтэ Родион Филиппович!

Минии научна ажал ябуулгые харуулһан булан Хяагтын музейдэ эмхидхэхэ тухай мартын 7-до эльгээһэн Танай бэшэг үнинэй ээлжээгээ хүлеэжэ намда хэбтээ. Тэрэ дурадхалыетнай гүйсэлдүүлхэ саг намда мүнөө хүрэтэр олдоогүй. Бэеынгээ муудаһанһаа боложо. 1949 оной июньһээ Москвада бэшэ, харин Москваһаа 70 модоной зайда оршодог Мозщенко гэжэ академическа тосхондо байнаб».

1952 оной нажар би академигтэй дача дээрэнь уулзаа һэм. Тэрэ намайе харамһаар лэ иигэжэ хэлээ һэн: «Та үшөө залуу хүн хаямта, би Тании үбгэжөөл аабза гэжэ һанаалби».

В. А. Обручев экспедицидэ ябахадаа хэрэглэдэг байһан энэ-тэрэ юумэһээ үгэлсөө бэлэй. Тэрэ уулзалгамнай манай түрүүшын аад. һүүлшын уулзалга болоо һэн.

Мүнөө манай музейдэ ороһон хүн хоморой экспонадуудтай булан харадаг. Тэндэ нюдэнэйнь шэл, гортиг, годигор шугам, һүүшэ, геологическа алха, шатар, туркмен оройшо, шэрэ карандашууд, хадын инженерэй өөрынь тамга, 1903 оной тэмдэгтэй дэбтэрхэн, хоморой фото-зурагууд гэхэ мэтын юумэнүүд табяатай. Тэдээнһээ гадна, академик «ЗИС-5» автомашина музейдэ бэлэглэһэн юм. Тэрэ машинаараа бидэ нютаг ороноо шэнжэлхэ зорилготойгоор элдэб экспедици үнгэргэһэн байхабди.

Р. ТУГУТОВ.

Хилын саанаһаа
радио • телефон • телеграф

ТҮҮХЭТЭ ТУРШАЛГА

Замбуулинай дайдада хэгдэжэ эхилһэн совет-американ хамтын туршалга амжалтатайгаар эхилбэ гээд дэлхэйн арад зон урма баяртайгаар тэмдэглэнэ. Энэ хадаа научна, политическэ шухала удхатай туршалга болоно. Шахардуу байдалай һулараһанай ашаар энэ туйлагдаа гээд эрдэмтэд, ниитын ажал ябуулагшад хэлэнэ, гадаадын хэблэл шэнжэлнэ.

«Союз», «Аполлон» гэжэ онгосонуудай ниидэлгэ хоёр агууехэ гүрэнэй харилсаанай замда айхабтар ехэ алхам болоно», — гэжэ «Нью-Йорк таймс» бэшэнэ. «Совет-американ замбуулиндахи туршалга элдэб асуудалнуудаар дэлхэйн ехэ ехэ оронуудай харилсаа холбоо тогтоожо шадаха байһыень элирхэйлэн гэршэлнэ», — гэжэ «Крисчен сайенс монитор» газетэ тэмдэглэнэ.

Совет, американ онгосонуудай хамтаараа ниидэлгэ. замбуулинай дайдада залгалдан холболдолго шухала удха шанартай хэрэг болоно. Энэнь США-гай ба СССР-эй хоорондохи харилсаае хүгжөөхэ замда шэнэ алхам болоно гээд Аэронавтикын ба замбуулинай дайда шэнжэлхэ сенадтахи комиссиин гэшүүн Л. Уэйкер мэдүүлээ.

Совет-американ хамтын туршалга уласхоорондын шахардуу байдал һулаһуулха хэрэгтэ, СССР түрүүтэй социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ байдаг хэрэгтэ шухала туһа хүргэхэ байна. Ниитын ондо ондоо байгуулалтатай хоёр гүрэнэй хабаадажа байһан энэ ниидэлгэ шахардуу байдал улам һулаһуулжа, хүн зоной ухаан бодолдо һайн һайхан хүсэлэн түрүүлхэ байна гэжэ ГДР-эй Наукануудай академиин Электроникын институдай директор Ганс-Иоахим Фишер мэдүүлээ. Ниидэлгын дүнгүүд бүхы хүн түрэлтэндэ аша туһатай байха юм.

«Эб найрамдалай ба али алиндань ашатай туһатай харилсаанай аша туһада эрдэм, техникын туйлалтануудые хэрэглэхэ талаар Советскэ Союзай гаргадаг хүсэл эрмэлзэлые хамтын энэ туршалга элирхэйлэн харуулна» гэжэ Монголой «Үнэн» газетэ бэшэнэ. «Союз-Аполлон» гэжэ совет-американ программа замбуулинай дайда шэнжэлхэ хэрэгтэ шэнэ хараа түсэбүүдые нээхэ байна гээд МНР-эй Наукануудай академиин физико-техническэ институдай директор, МНР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Б. Чадра мэдүүлбэ. Энэнь СССР-эй ба США-гай арадуудай хоорондохи харилсаае хүгжөөлгэдэ, амгалан байдалай аша туһада замбуулиние ашаглаха хэрэгтэ шухала шата болоно.

Олон гүрэнүүдэй, нэн түрүүн социалис оронуудай эб найрамдал бэхижүүлхые оролдоһоной ашаар СССР-эй ба США-гай космонавтнууд гар гараа бахим шангаар адхалсаха аргатай болоо гээд Франциин «Юманите» газетэ бэшэнэ.

Элдэб асуудалнуудаар уласхоорондын харилсаан хүбилаад, улам саашадаа хүгжэжэ байна гэжэ СССР-эй, США-гай онгосонуудые замбуулин дайда руу табилга элирхэйлэн гэршэлнэ гээд Италиин «Пэазе сера» газетэ мэдээсэнэ.

«Энэ түүхэтэ ниидэлгэ хадаа гансал замбуулинай дайдые шэнжэлэлгэдэ шэнэ шата нээгээ бэшэ, харин уласхоорондын үргэн ехэ харилсаанай бодото гэршэ жэшээ болоһон байна», — гэжэ Пакистанай «Морнинг ньюс» газетэ тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

БЕРЛИН

БҮРИН ҺАЙШААНА

ТАСС

СЭВ-эй Будапештдэ болоһон XXIX сессиин хүдэлмэри тухай мэдээсэлые СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюро, ГДР-эй Министрнүүдэй Совет шагнаад, тэрээн дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүд СЭВ-тэ хабаатай оронуудай экономическа, научно-техническэ харилсаае саашадань хүгжөөлгэдэ эдэнэй экономическа хүсэ шадал бэхижүүлгэдэ, ажалшадай байдал һайжаруулгада шухала туһа хүргэхэ байна гэжэ тэмдэглээ гээд эндэ тараагдаһан тусхай мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

1976—1980 онуудта СЭВ-эй гэшүүн оронуудай бэелүүлхэ олон талын харилсаанай хэмжээ ябуулгануудай түсэб сесси дээрэ нэгэн һаналтайгаар абтаһан байна гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюро, ГДР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглээ. Энэ документ баталан абалга СЭВ-тэ хабаатай оронуудай хамтын түсэблэлгын ажал ябуулгын шэнэ шата нээнэ.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Х. Зиндерман түрүүтэй ГДР-эй делегациин СЭВ-эй сесси дээрэ хэһэн хүдэлмэрие СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюро, ГДР-эй Министрнүүдэй Совет һайшаагаад, тэрээн дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ шухала удха шанартай хэмжээ ябуулгануудые хараалһан байна.

ТОКИО

ЭКОНОМИЧЕСКА ХАРИЛСААГАА ХҮГЖӨӨХЭ

ТАСС

Яхадай газай баялиг шэнжэлэн дүүргэлгэдэ мүнгэ һомолхын тула 100 миллион доллар, аммиак үйлэдбэрилхэ дүрбэн завод Японһоо абахын тула 245 миллион доллар Японой экспортно-импортнэ банк СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай банкда урьһаламжа үгэхэ тухай протоколнуудта эндэ гар табигдаа.

Гар табигдаһан протоколнууд хоёр ороной хоорондохи экономическа харилсаае саашадань хүгжөөлгэдэ ехэ удха шанартай байна гэжэ Совет правительственна делегациин толгойлогшо, СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министрэй орлогшо В. С. Алхимов ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. Яхадай газай баялигые бүрин шэнжэлжэ дүүргэхые оролдожо байнабди. Үрэ дүнгүүд баясама һайн байна. Япон, американ компаниинуудай хабаадалсалга энэ хүдэлмэрие шамдуулха байна. Нэн түрүүн энэнь Яхадай газые ашаглаха проект бэелүүлхэ хэрэгые дүтэлүүлхэ бшуу.

Аммиак үйлэдбэрилхэ заводуудые худалдан абаха проект тухай хэлэхэ болоо һаа, энэмнай совет-япон экономическа харилсаанда шэнэ алхам болохо юм гэжэ В. С. Алхимов тэмдэглээ. Манайда хүдөө ажахын үйлэдбэрие хүгжөөлгэдэ айхабтар ехэ анхарал хандуулагдана. Тиимэһээ химическэ үтэгжүүлгэ ехэ хэрэгтэй бшуу.

Энэ хэлсээндэ гар табилга совет-япон экономическа харилсаае амжалтатайгаар хүгжөөхэ арга олгохо байна гэжэ банкын президент С. Сумита ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ.

ФРГ. Кёльн город Рейнскэ областиин түүхын, культурна ба экономическа түб юм. Эндэ 900 мянгаһаа дээшэ зон ажаһуудаг. Кёльн хадаа томоорoo ороной дүрбэдэхи город болодог.

Рейн дээрэ урган хүгжэжэ байһан энэ хото 2 мянган жэлһээ үлүүтэй түүхэтэй юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кёльн хотын түбэй үйлсэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИИН КОМПАРТИИН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Социализмын замаар дабшахын, демократическа байгуулалта тогтоохын түлөө тэмсэдэг хүсэнүүд монополис капитализм орон дотороо үлөөхые оролдодог бүлэгүүдтэй тулалдажа байна гээд Португалиин Коммунис партиин ЦК-гай Политическэ комиссиин эндэ тунхаглуулһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Орон доторхи үйлэ хэрэгүүдтэ сэгнэлтэ үгтэнэ.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ хархис хүсэнүүдэй үүдхэһэн харата ябуулганууд буруу һүрөө гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Революционно ба түрүү үзэлтэй партинуудые правительственна бүлэглэлһөө гаргаха, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй эб эе таһалха гэһэн зорилгонуудые хархис этэгээдүүд урдаа табиһан байгаа. Тиихэдээ ямар юумэндэ түшэглэһэниинь ойлгогдоногүй. Премьер-министртэ, ДВС-эй түрүү үзэлтэй офицернүүдтэ добтолгонууд шанга харюу сохилто абаһан байха юм.

Орон доторхи революционно хүгжэлтые социалис партиин хүтэлбэрилэгшэд ойлгохогүй байһанаа харуулаа. Үргэн ниитэ арад зон энэ революционно хүгжэлтэдэ хабаадана гээд Компартиин хүтэлбэрилэгшэд тэмдэглэнэ. Социализм байгуулха замай орондо Баруун Европын социал-демократида хабаатай заншалтай зам шэлэхыень эдэнэр Португалиин арадта дурадхахые һэдэһэн байгаа.

«Бүхы дайнда бэшэ, харин нэгэл тулалдаанда булигдабаб» гэжэ социалис партиин хүтэлбэрилэгшэ Мариу Соареш һаяхан мэдүүлбэ. Орон доторхи политическэ байдалай хүшэр бэрхэшээлтэй бололгодо социалис партиин хүтэлбэрилэгшэд сэхэ хабаатай гээд ПКП-гэй ЦК-гай Политкомисси тэмдэглэнэ.

Контрреволюционно али бүхы харата ябуулгануудые хамтынгаа хүсөөр зайсуулан сарахын тула һэрмжэтэй байхыень Португалиин Компарти үргэн ниитэ арад зониие, бүхы ажалшадые, бүхы революционернүүдые уряална.

БЕЙРУТ

ЭТИГЭН НАЙДАЖА БАЙҺАНАА МЭДҮҮЛБЭ

ТАСС

Премьер-министр Р. Караме түрүүтэй ороной шэнэ правительствода этигэн найдажа байһанаа Ливанай правительство нэгэн һаналтайгаар мэдүүлээ.

Хархис хүсэнүүдэй үүдхэһэн Бейрудтэхи зэбсэгтэ хёмороо зүришэлдөөнһөө уламжалан, орон дотор тохёолдоһон политическэ хүшэр бэрхэшээлтэй байдалай үедэ энэ правительство байгуулагдаа һэн.

Премьер-министр Р. Караме правительствын бэелүүлхэ зорилгонууд тухай программна мэдүүлгэ хэбэ. Сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй, араб арадуудтай һанал нэгэтэй байха, үндэһэн эрхэнүүдэйнгээ түлөө тэмсэдэг палестин арадые дэмжэхэ гэһэн гадаадын политика Ливан бэелүүлхэ байна гээд тэрэ тэмдэглээ. Ливанай зэбсэгтэ хүсэнүүдые бэелүүлхын түлөө, орон дотороо хэдэ хэдэн хубилалтануудые хэхын түлөө, социальна байдалаа һайжаруулхын түлөө Р. Караме дурадхалнуудые оруулба.

КАИР

ЕГИПЕДЭЙ ХАРАА БОДОЛ

ТАСС

Хэрбээ ООН-ой онсо яаралтай хүсэнүүдэй эндэ байгаашье һаань, Араб оронуудай газар дайдые булимтаран эзэмдэлгээ үргэлжэлүүлхэ, Дүтын Зүүн зүгтэ дайнайшье боложо байһые гү, али амгалан байдалайшье тогтоогдожо байһые мэдэхэ аргагүй байдал хангахые оролдоһон Израилиин хараа бодолые буруушааһан хэмжээнүүдые ООН-ой Аюулгүйн Соведэй абаагүй һаань, Синайн хахад арал дээрэ ООН-ой онсо яаралтай хүсэнүүдэй байһаниинь үлүү гэжэ Египет тоолоно гээд АРЕ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр И. Фахми эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Хэрбээ Египедэй табиһан асуудалые Аюулгүйн Соведэй хаража эхилээ гээшэ һаань, байгша оной июлиин 24-дэ эдэнэй болзорой дүүрэхэдэнь, Синайн хахад арал дээрэһээ ООН-ой онсо яаралтай хүсэнүүдые гаргаха гэжэ Египет оролдохогүй байна гээд И. Фахми мэдээсэбэ.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Египедэй хараа бодолые тайлбарилһан АРЕ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр И. Фахмиин бэшэгые Египедһээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхаймда барюулба. 1973 оной октябриин 25-да Аюулгүйн Соведэй гаргаһан тогтоолые АРЕ-гэй правительство зүбшөөхэдөө, ООН-ой онсо яаралтай хүсэнүүдые бии болголго, эдэнэй уялга зорилгонууд хадаа саг зуурын хэмжээн, Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ замда түрүүшын алхам болоно гэжэ тоолоно гээд ойлгуулһан байгаа. ООН-ой онсо яаралтай хүсэнүүдые бии болгохо ба эдэнэй мандадые үргэдхэхэ тухай Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдые ойлгожо байгаашье һаа, тогтонижорһон амгалан тэнюун байдалые Израиль һамбаашалжа, булимтаран эзэмдэһэн газар нютагуудтаа түбхинэн һуурижахые оролдожо байнхай.

ООН-ой онсо яаралтай хүсэнүүдэй зорилгонуудые Израилиин тоошоонгүй байһан ушарые Египет эрид буруушаана гээд бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

ДЕЛИ

ПРЕЗИДЕНТ МАКАРИОС ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ТАСС

1974 оной июлиин 14-дэ болоһон харата урбалтаһаа хойшо нэгэ жэлэй гүйсэһэндэ зорюулагдаһан олоной хабаадалгатай эсэргүүсэлтын митингнүүд, жагсаалнууд Никозидо ба Кипрэй бусад хотонуудта боложо, хархис ба империализмын хүсэнүүдтэ шанга харюу сохилто үгэбэ гээд Кипрэй президент архиепископ Макариос мэдүүлээ.

Урда таладань олон мянган киприодуудай сугларһан урбагшадаар һандаргагдаһан Президентын ордонгой балкон дээрэһээ президент үгэ хэлэжэ, арад зондо хандаһан байна. Июлиин 15-да болоһон урбалта хариин оронуудай Кипртэ добтолхо таарамжатай байдал байгуулһан национальна урбалта болоно гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Хуули бусаар зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хадагалжа байдаг хүнүүд эдэниие аюулгүйе сахиха хүсэнүүдтэ бусаажа үгэхэ ёһотой гэжэ президент Макариос эрилтэ табиба.

Бэеэ дааһан, дулдыданги бэшэ байдалай түлөө, газар дайдынгаа бүрин бүтэн байхын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхыень Макариос киприодуудые уряалһан байна. Дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүд Кипрэй Республикые дэмжэнэ, тэрээнтэй һанал нэгэтэй байһанаа мэдүүлнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Тэжээл бэлэдхэлгэдэ — үргэн дэлисэ» — түрүү бэшэг. «Нуга сабшалан дээрэхи хүдэлмэрине эршэтэйгээр ябуулха» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Шалгажа туһалнабди» — М. Поповой статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Түрэл газартаа дурлажа һура» — Я. Николевой статья. «Союз» — «Аполлон» ниидэлгэ үргэлжэлһөөр. «Дэлхэйн оронуудһаа» — суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Автомобилистнүүдэй бүлгэм бии болгогдобо» — А. Шодоновой статья.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 9.55 — Дамжуулгын программа. 10.00 — Замбуулинда залгалдан холболдоһон тухай репортаж (үнгэтэ). 10.30 — Экипажай уулзалгын урда тэээ. Замбуулинһаа абтаһан репортаж (үнгэтэ). 10.50 — «Рождение танца» — хүгжэмтэ телевизионно фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 12.35 — Дубна хотын багашуулай группын үхибүүдэй хоор дуулаха (үнгэтэ). 12.45 — «Время». 13.15 — «Замбуулинда гар гараа барисалдаан». Репортаж 14.00—Һүүлэй һонин. 14.15— «Үхибүүдтэ фильм». «Как мы искали Тишку» — телефильм. 15.15 — «Юһэдэхи студи». 16.15 — Совет дуунуудай концерт (үнгэтэ). 16.30 — Замбуулинһаа репортаж (үнгэтэ). 16.45 — Концертын үргэлжэлэл (үнгэтэ). 17.00 — Замбуулинай һонин. 17.15 — «Ухаалан бүтээгшэ». 17.45 — «Артлото» (үнгэтэ). 18.50 — «Юһэдэхи студи». 19.50 — Моцарт. Квартет фа Мажор (үнгэтэ). 20.10 — Замбуулинһаа абтаһан һонин. 20.25 — «Рождение танца», Хүгжэмтэ телефильм (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 21.50 — «Энергетическэ кризис тухай» — хөөрэлдөөн. 22.10 — Һүүлэй һонин.

«Орбита». 22,20 — Америкын фольклорно ансамблиин концерт (үнгэтэ). 23.00 — Һүүлэй һонин. 23.25 — Концерт. 23.40 — «Юһэдэхи студи». 00.40 — «Дружба» ансамбль дуулаха (үнгэтэ). 01.15 — «Газар—Замбуулин—Газар». Замбуулинһаа пресс-конференци. 02.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.50 — Телевизионно һонин. 21.10 — «Ород хүгжэмэй классигууд» композитор Бородин.

«Орбита». 21.50— «Ухаалан бүтээгшэ».

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бур АССР Н-00609. Заказ № 0044